

ROČNÍK LXVI

ČERVEN 2011 • ČÍSLO 06

HLAS

PRAVOSLAVÍ

CENA 24 Kč/1€

TAJEMSTVÍ BOŽÍ LÁSKY, SAUL,
SV. ONUFRIJ, POZVÁNÍ

IKONA MĚSÍCE – SVÁTEK DVANÁCTI APOŠTOLŮ

OBSAH

SVATÍ CYRIL A METODĚJ DNEŠKU	3	ZPRÁVY Z EPARCHII	24
SLOVO METROPOLITY	5	ZPRÁVY Z EKUMENY	29
STÁRÝ ZÁKON	7	MLÁDEŽ	30
DUCHOVNÍ ČTENÍ	9	SPOLEČENSKÁ KRONIKA / SVĚDECTVÍ	33
ŽIVOTY SVATÝCH	11	POZVANÍ	36
ZPRÁVY ZE SVĚTA	20	PROGRAM METROPOLITY	38
RECENZE	23	PRO NEJMENŠÍ ČTENÁRE	40

SVATÍ CYRIL A METODĚJ DNEŠKU

Jaká je naše kultura? Jaké místo v ní má náboženství? Jaké místo má křesťanství? Jaké je místo pravoslavi? To jsou otázky, které si dnes klade nejenom mladý člověk, který vstupuje do chrámu. Vystačíme v odpovědi na tyto otázky, které na nás v této době tak naléhavě doléhají, s jednoduchými poučkami a formulkami? Stačí doopravdy jenom opakovat to, co již řekli jiní celá staletí před námi?

Zajisté, můžeme zalézt do sebestředné ulity, do svého přesvědčení, a s nikým se nebavit. Můžeme donekonečna opakovat poučky a formulace z katechismů a ze svatých otců. A třeba i odmítat vzít na vědomí současný svět takový, jaký je, a žít si jakoby ve snu o krásné (leč neskutečné) minulosti. Otázkou je, koho to bude zajímat.

Můžeme zajisté také v negativních a hrůzných obzorech popisovat a plni odporu téměř proklínat tu složitou dobu, ve které je nám dáno žít.

Dobu, ve které v mžiku vteřiny komunikujeme prostřednictvím internetu a ve které se letadly, auty a vlaky můžeme během čtyřadvaceti hodin dostat na druhý konec zeměkoule. Dobu, ve které většina národních států má menší moc a suverenitu než většina nadnárodních monopolů a obchodních sítí. Dobu, ve které se před našimi dveřmi setkávají kultury a způsoby života od Číny a Afriky, přes Jižní Ameriku až po Austrálii a Spojené státy. Dobu, ve které můžeme téměř kdekoliv a kdykoliv mluvit prostřednictvím mobilu téměř s kýmkoliv na zeměkouli a ve večerních zprávách nebo na CNN se dívat na události i války v přímém přenosu. To všechno bez

EDITORIAL

nadsázky a opravdu již teď...

Svět se nám „globalizoval“, o tom není pochyb, a jak se zdá, je úplně jedno, zda tuto skutečnost vezmeme na vědomí, či ne, a dokonce se patrně nic nezmění, i když proti tomu budeme protestovat, anebo tyto skutečnosti naopak přivítáme.

Mohli bychom snad spolu s některými futurology konstatovat, že vývoj v posledních desetiletích předběhnul dokonce naši představivost a schopnost rozumně a moudře naložit se vším, co současnost nabízí na poli informací, uplatnění a nejrůznějších způsobů života, které se prolínají a setkávají a často také velmi vzdalují od toho, jak žily desítky a stovky generací před námi, i od toho, jak před několika desetiletími žili naši rodiče.

Avšak nelze předběhnout svůj stín, a jak ukazují statistiky i životy mnoha lidí v naší zdánlivě napředuující společnosti, od ráje na zemi máme tak daleko, jako kdykoliv předtím, ne-li ještě dále.

Některé velmi závažné problémy zde paradoxně zůstávají navzdory všemu tomu pokroku a globalizaci a navzdory technice a komunikaci, která zdánlivě všechno řeší. Opravdu se někdy zdá, že lidé jsou dnes zcela fascinováni technikou a informačními technologiemi a že se zcela zapomínají v nekonečné nabídce věcí a lákadel, které sice nepotřebují, ale o jejichž nepostradatelnosti přesvědčuje dnes a denně všudypřítomná reklama.

Jaké tedy jsou ty problémy, jsou-li vůbec? Netřeba pochybovat, že ty problémy jsou přinejmenším dva – ten první je nesmrtelná lidská duše, ten druhý je spása, anebo – jinými slovy – věčný život. Oba prob-

lémy samozřejmě velmi úzce souvisí s problémem třetím – totiž s problémem hříchu.

Že to je slovník jakoby z jiné planety a že se o tom v televizi nemluví? Právě v tom je ten největší problém! Navzdory veškerému vědeckému a technickému pokroku, navzdory satelitním telefonům a internetu, navzdory supermarketům a zásilkovým službám, kde dostanete opravdu všechno... Je zde ten starý, věčný problém a základní otázky nejsou řešeny. Donekonečna je nám stavěno před oči a smysly bezpočet lákadel a milión věcí... Snad abychom zapomněli, proč tady jsme? Abychom se přestali ptát? Je vůbec možné si položit otázku, zda není nakonec celá ta naše úspěchaná a pokroková doba dobou zapomenutí a také útěku před tím, na čem, jak všichni intuitivně cítíme, DOOPRAVDY záleží?

Hřích, nečestnost a sobectví bují totiž dnes právě tak jako v době apoštolů, ne-li více, a lidská duše dnes touží po Bonu, ve kterém má svůj počátek, právě tak jako duše lidí před mnoha tisíci lety. Člověk dnes touží po přijetí do Božího království a touží po Lásce, kterou mu může dát jenom Bůh.

Před nějakými tisíci sto lety vstoupili do naší země dva mužové s evangeliem. Přišli k nám, aby řešili skutečné problémy svojí doby. Problémy věčného života, duše, hříchu a problém spásy lidí svojí doby.

Prosme Boha, aby nám dal sílu kráčet v jejich slápejích a opravdu řešit ve svých životech i v životech svých bližních a celé společnosti to, na čem doopravdy záleží. Protože: „I kdyby člověk celý svět získal a duši svojí ztratil, nic mu to neprospěje.“

Roman Juriga

Mikulčice 2011

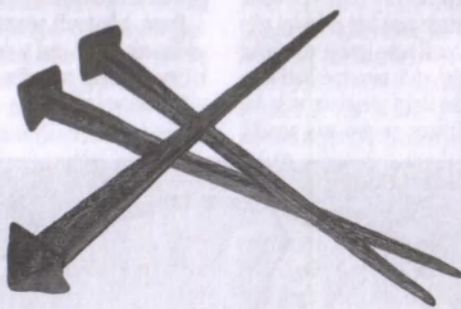
TAJEMSTVÍ BOŽÍ LÁSKY

Bez lásky nemůže člověk žít. Když nemiluje své nejbližší, přírodu, miluje alespoň sám sebe. Co je ale ta pravá, hluboká láska, láska, až mrazi? Kdo ji dokáže popsat? Kdo ji opravdu poznal? Milování pozemské umí nádherně opěvovat básníci, její podoby inspirují divadelní i filmové příběhy. Málo který z nich cele dokáže vypovídat o Boží lásce. Dokázal to například ctihodný Maxim Vyznavač ve svých Kapitolách o lásce. Předně však o Boží lásce vypráví Písmo svaté Nového i Starého zákona. Strhující obraz této lásky vidíme mezi jinými příklady v obdivuhodném přístupu krále Davida ke svému synu Abšalomovi.

Toto královské dítě vyrostlo totiž v laskavé péči svého milujícího otce. Místo projevů vděčnosti se proti svému otci vzbouřilo. Abšalom poštvá proti němu i velkou část Izraele. Vypudil jej z Jeruzaléma a hodlal jej připravit o trůn i život. Usmrtit chtěl nejen otce, ale i všechny své příbuzné. Otcovské srdce svatého krále Davida bylo proto plné bolesti: „He, můj syn, který vyšel z mého lůna, ukládá mi o život.“ (2. Sam. 16, 11)

Milující otec mu ale všechno odpouští: nevděčnost, zradu – všechno. V kritickém okamžiku, kdy již nepřátelské armády otce a syna stály proti sobě, měl David stále hlavně starost o Abšaloma, jak o tom vypráví Písmo svaté: „Král přikázal Jóabovi, Abišajovi a Itajovi: „S ohledem na mne jednejte s mláďencem Abšalomem šetrně.“ Všechn lid slyšel, co král všem velitelům ohledně Abšaloma přikázal.“ (2. Sam. 18, 5) Litoval svého syna. Celé jeho vojsko slyšelo rozkaz, který král David dal svým velitelům. V bitvě v Efraimském lese zvítězilo Davidovo vojsko. Povstalci v čele s Abšalomem utrpěli drtivou porážku. Sám Abšalom zemřel, když se na útěku zachytil vlasů za větve posvátného stromu a byl zabit.

Krále Davida to zcela zdrtilo. Vítězství jeho zbraní pro něj nemělo žádnou cenu. K čemu mu bylo dobré, když přitom ztratil milovaného syna. Lépe by mu bylo, kdyby zemřel sám, než jeho syn vzbouřenec: „Můj synu Abšalome, můj synu Abšalome! Kéž bych byl umřel místo tebe, Abšalome, synu můj, synu můj!“ (2. Sam. 19, 1) Tento tragický příběh ze života krále Davida je jedním z obrazů Pisma svatého vypovídající o nekonečné Boží lásce k člověku. Protože

při hlubším rozboru všeho, co David ve svém životě udělal, se můžeme právem domnívat, že se mu to stalo právě pro jeho hříchy. Vzbouřený syn proti svému otci není o nic méně vzbouřený než jeho otec proti nebeskému Otci. V tom se právě skrývá tajemství lásky. Láska nezná žádných hranic. Nemá logiku či nějaký výpočetní mechanismus. Není to má

dáti, dal. Obětuje se cele. Trpí, ale odpouští.

Král David tehdy horce plákal. Ale při této osobní tragédii a prohře pochopil velikost Boží lásky. Když byl při všech svých nedostacích schopen zapomenout, že srdce odpustit svému nevděčnému synu, jistě hluboko vstoupil do jejího tajemství. Jinak by si nemohl přát být na místě svého syna a sdílet jeho tragický osud. Pouze Boží láska takto odpouští svým nehodným dětem, čeká je s otevřenou náručí a při jejich návratu jim otevírá dveře otcovského domu.

SLOVO METROPOLITY

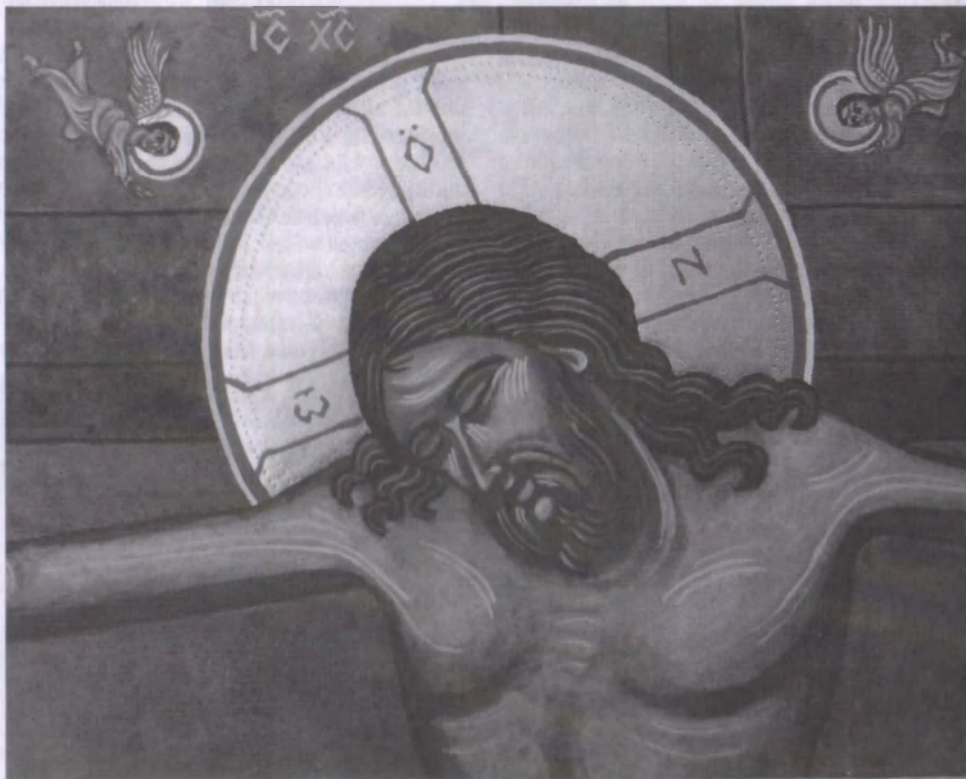
Tuto velikou, nekonečnou lásku ztělesnil Ježíš Kristus svým vtělením, v celém svém životě, ve slovech evangelia i ve smrti na kříži. Bez žádné poskvrny se obětoval za všechny lidi bez rozdílu. „Bůh však prokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšní.“ (Řím. 5, 8) „Nebot Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ (J 3, 16) Tuto velikou, nekonečnou lásku má Bůh k člověku a k celému svému stvoření, jak napsal sv. apoštol Pavel: „Víme přece, že veškeré tvorstvo až podnes společně sténá a pracuje k porodu. A nejen to: i my sami, kteří již máme Ducha jako příslib darů Božích, i my ve svém nitru sténáme, očekávající přijetí za syny, totiž vykoupení svého těla.“ (Řím. 8, 22-23) Přestože jsou lidé nehodní této veliké lásky, stále se proti Bohu bouří nebo (což je v poslední době stále častější) jsou lhostejní vůči samotné Boží existenci, Bůh odpouští. Velikost jeho lásky přesahuje naše lidské chápání. Jeho Syn Ježíš Kristus se pro nás ponížil,

„v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži.“ (Filip. 2, 8)

Život Ježíše Krista na zemi byl naplněn Boží všeobjímající láskou. Nikdy nás neopustil, pravá jsou jeho slova: „A ne, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.“ (Mt 28, 20) Jeho lásku nezlomí žádná naše zrada, pády či nevděčnost. „Když mu spílali, neodplácel spíláním: když trpěl, nehrozil, ale vkládal vše do rukou toho, jenž soudí spravedlivě.“ (1. Petr 2, 23) Lituje nás, když ztrácíme světlo a chodíme ve tmě. Čeká trpělivě, že si to všechno uvědomíme a vrátíme se k němu, ke Slunci spravedlnosti a Východu z výsosti (z troparu Narození Páně). Odpouští nám, jako na kříži odpustil všem, kteří jej na něj přibíli.

Proto, kdo touží poznat tajemství pravé lásky, nemusí udělat nic jiného, než v duchu tiše stanout pod Kristovým křížem. Pomalu pak očima srdce vzhlednout vzhůru - na ukřižovanou Lásku.

metropolita Kryštof

SAUL

Hospodáři Kíšovi z kmene Benjámínova se zaběhly oslice. Proto nařídil svému synu Saulovi: „Vezmi s sebou některého z čeledínů a vydej se ty oslice hleaat!“ O tom Saulovi Bible říká, že to byl velice hezký mladík, že mezi Izraelci nebylo hezcího muže nad něj. Byl velmi vysoké postavy, všichni ostatní muži mu sahali sotva po ramena.

Saul s otcovým čeledínem prošel Efraimské pohoří, prošel krajinami Šaišu, Saalím, pak ještě Jemín, ale po oslicích ani vidu, ani slechu. Když došli do Súfu, řekl Saul svému druhu: „Pojď, vraťme se, aby otec místo o oslice neměl obavy o nás.“ Čeledín mu řekl: „V tomto městě je muž Boží. Je vážený. Všechno, co řekne, se skutečně stane. Zajdeme za ním, snad nám oznámí, kterou cestou se dát, abychom ty oslice našli.“ Saul byl celkem pro: „Tak pojďme! Ale co tomu muži přineseme? Vždyť chléb nám v brašně došel. Nemáme dárek, který bychom muži Božímu přinesli.“ Mládenc Saulovi odpověděl: „Mám u sebe čtvrt šekelu stříbra. Dám jej muži Božímu a on nám oznámí, kudy jít.“

Když se dříve někdo v Izraeli šel dotazovat Boha, říkal: „Nuže, pojďme k vidoucímu.“ Dnešní prorok se totiž dříve nazýval vidoucí.

Saul svému mládenci řekl: „Dobře. Nuže, pojďme k němu.“ A šli do města, kde byl muž Boží. Když stoupali do svahu k městu, zastihli dívky, které šly ke studni pro vodu. Otázali se jich: „Je zde vidoucí?“ „Ano, je,“ odpověděly. „Pospěš si! Právě dnes přišel do města, protože lid má dnes na posvátném návrší obětní hod. Až vejдете do města, zastihnete ho ještě než vystoupí na posvátné návrší, kde se bude jíst. Lid nezačne jíst, dokud on nepřijde a obětnímu hodu nepožehná. Jděte tedy nahoru, dnes ho zastihnete.“

Stoupali tedy k městu. Když přicházeli do středu města, zrovna před nimi vycházel Samuel, aby vystoupil na posvátné návrší. Den před Saulovým příchodem odhalil Hospodin Samuelovu uchu: „Zítřa touto dobou pošlu k tobě muže z benjámínské země. Pomažeš ho za vévodu nad mým izraelským lidem; on můj lid vysvobodí z moci Pelištejců. Shlédl jsem na svůj lid a jeho úpěnlivé volání ke mně proniklo.“ Když Samuel uviděl Saula, Hospodin ho upozornil: „To je ten muž, o němž jsem ti řekl, že bude spravovat můj lid.“ V té chvíli Saul přistoupil uprostřed městské brány k Samuelovi a řekl: „Pověz mi prosím, kde je tu dům vidoucího.“ Samuel Saulovi odpověděl: „Já jsem vidoucí. Vystup přede mnou na posvátné návrší, dnes budete jíst se mnou. Ráno tě propustím a odpovím ti na

vše, co máš na srdci. Pokud jde o oslice, které se ti před třemi dny ztratily, neměj o ně starost, neboť se našly. Koho si však Izrael tolik žádá? Jestlipak ne tebe?“

Saul samozřejmě věděl o žádosti Izraele, aby jim Samuel našel krále, jistě se o ničem jiném ani u nich doma nemluvilo, ale vůbec ho nenapadlo, že tím králem by mohl být on. Samuelovou narážkou byl ohromen. Odpověděl: „Což nejsem Benjámínek? Z nejmenšího izraelského kmene? A má rodina je ze všech rodin Benjámínova kmene nejbezvýznamnější. Jak můžeš říkat něco takového?“

Ale Samuel už dál o tom nemluvil. Vzal Saula i jeho mládence, uvedl je do hodovní síně a dal jim místo v čele pozvaných. Těch bylo kolem třiceti. Kuchařovi Samuel řekl: „Podej tu porci, kterou jsem ti svěřil a o níž jsem ti řekl, abys ji schoval u sebe.“ Kuchař vytáhl kýtu, nejchutnější část oběti, a položil ji před Saula. Samuel řekl: „Jez! Tato porce byla uchována pro tebe na tento slavnostní okamžik.“ A dodal: „Proto jsem svolal lid.“

Když Saul se Samuelem a ostatními pojezd, sestoupili z posvátného návrší do města. Samuel si pak odvedl Saula na střechu domu a hovořil s ním. Střechy v Izraeli bývaly rovné, takové bývají i dnes. Tráví se tam hodně času, protože tam nebývá takové horko jako v přízemí. Bývá tam také přistavena komůrka pro hosty, která staroslověnsky je nazývána „gornica“. Tam na střeše Saul přenocoval.

Když druhý den vycházela jitřenka, Samuel Saula vzbudil, aby se s ním rozloučil a vyprovodil ho. Když sestupovali k okraji města, řekl Samuel Saulovi: „Řekni svému mládenci, ať jde kousek napřed!“ A když je přešel, Samuel dodal: „A ty se na chvíli zastav, ohlášim ti Boží slovo.“ Samuel pak vzal nádobku s olejem, vylil ho Saulovi na hlavu, políbil ho a řekl: „Sám Hospodin tě pomazává za vévodu nad svým lidem. Až teď půjdeš ode mne, zastihneš u Ráchelina hrobu na benjámínském území v Selsachu dva muže. Řeknou ti, že vaše oslice se našly, ale tvůj otec má obavy o vás. Půjdeš dál. Blízko posvátného místa Táboru potkáš tři muže mířící k svatyni Bét-elu. Jeden ponese k oběti tři kúzлата, druhý tři

STARÝ ZÁKON

bochníky chleba a třetí měch s vínem. Popřejí ti pokoj a dají ti dva chleby a ty je od nich přijmeš. Potom vstoupíš na boží pahorek, na kterém jsou pelištejská výsostná znamení, která si Pelištejci stavějí jako připomínku své nadvlády. Až tam vejdeš do města, narazíš na hlouček proroků sestupujících z posvátného návrší; před nimi harfa, buben, píšťala a citara, a oni budou v prorockém vytržení. Vtom se tě zmocní duch Hospodinův a upadneš do prorockého vytržení s nimi. Změníš se totiž srdcem v jiného muže a poznáš, co máš udělat, neboť Bůh bude s tebou. Pak jenom sestoupiš do Gilgálu a počkáš tam na mne. Přijdu tam za sedm dní, abych obětoval zápalné oběti. Obětují také oběť pokojnou a připravím obětní hod. Pak ti dám vědět, co máš dělat dál."

Sotva Saul od Samuela odešel, proměnil Bůh jeho srdce a on silně pocítil Boží blízkost. Onoho dne se do-

stavila všechna znamení, která mu Samuel předpověděl. Dokonce se dostal i do hloučku proroků, zmocnil se ho duch Boží a on upadl uprostřed nich do prorockého vytržení. Všichni, kdo ho znali z dřívějšíka a teď ho viděli, že prorokuje spolu s proroky, divili se: „Co se to s Kíšovým synem děje? Což také Saul je mezi proroky?" Ještě netušili, k jaké službě je Saul povolán a že právě jemu chce Bůh ukázat, že mu je a vždy bude nablízku.

Když prorocké vytržení pominulo, vstoupil Saul na posvátné návrší. Setkal se se svým strýcem, který se ho zeptal: „Kde jste chodili?" On odpověděl: „Hledali jsme oslice. Když jsme viděli, že nikde nejsou, šli jsme k Samuelovi." „Co vám Samuel řekl?" chtěl vědět Saulův strýc. Saul mu odpověděl: „Oznámil nám s jistotou, že se oslice našly." Ale co Samuel říkal ohledně království, Saul strýci neřekl.

arcibiskup Simeon

PAVEL FLORENSKIJ, SŮL ZEMĚ

KAPITOLA DEVÁTÁ,

ve které se spisovatel pokusí seznámit čtenáře s odříkavým životem starce Isidora

Chceš-li se, milý čtenáři, jenž jsi shovívavý k tomuto vyprávění, něco dozvědět o odříkavém životě velkého starce, potom tě, seč bude v mých silách, seznámím s tím, co vím. Ale věz, že otec Isidor zachovával o svém životě hluboké mlčení člověka skrytého ve své vnitřní poustevně. Za dávných časů přišel jistý bratr do skitu k otci Arsenijovi Egyptskému. Když nahlédl do dveří, uviděl starce Arsenije celého jakoby v plamenech a zhrzil se své vidiny. Podobně můžeme i my spatřit odříkavý život starce Isidora, nahlédneme-li kradmo do dveří jeho vnitřní poustevny – tedy to, co dokáže říci víceméně náhodou a útržkovitě.

Otec Isidor nikdy nepřerušil svůj půst, stále se posílil příjemným půstem zdrženlivosti slov. Zdržovat se jídel a nápojů musel vždy – protože jídla a nápoje neměl. Neměl vlastně ničeho, a jestli přece něco dostal, někomu to hned dal, někdy i svůj oběd a večeři. Ostatně i to málo, co měl, nejedl tak, aby vychutnával přirozenou a odůvodněnou lahodnost stravy, ale schválně měnil její dobrou chuť na horší. Jak sám říkal: „To přece nejde, aby bylo dobré všechno.“ Už jsme se dříve zmínili o kompotu, otcem Isidorem připravovaném, i o jeho salátu. V této kapitole si poslechni, čtenáři, vyprávění otce Jefrema, kněze a monacha Savvinsko-zvenigorodského monastýru o otcově malinovém kompotu.

„Vůbec se nedívím,“ píše tento duchovní syn a přítel nebohého starce, „že když se lidé ptají otců ze skitu na život otce Isidora, jsou otcové v rozpacích, mají-li říci něco jasného, co by v něm umožnilo poznat starce asketického života. Spíše se něčeho o jeho asketismu dobrali z jedné příznačné události.“

Vzpomínám si, že ještě v době, kdy jsem žil v Sergijevské lávře, přišel jednou o postu před svátkem Zesnutí přesvaté Bohorodice z Parakletské poustevny do lávry otec Isidor. Zašel i ke mně. Připravil jsem čaj a nabídl starci k čaji skvěle připravenou malinovou zavařeninu. Starce popil čaje se zavařeninou a poznamenal: „Skutečně, velmi dobrá zavařenina; říká se, že je to dobré i proti nachlazení! A já na to: „Ano, uží-

vání malin se pokládá za prostředek na zahřátí a pocení,“ a nabízím mu, aby si vzal do skitu celou sklenici. Starce se zkoumavě podívá na mě i na sklenici a řekne: „Sklenice je velká (bylo v ní tak pět šest funtů, tj. asi 2 kg zavařeniny), ale když se bez ní obej-

dete, vezmu si, v zimě se hodí!“ Pečlivě jsem pohár zabalil do novinového papíru, poté ještě ovázal ubrouskem a báťuška si ho odnesl domů spolu s jinými zásobami.

Druhý den po starcově návštěvě bylo pohádkové letní počasí a já spolu s knězem-mnichem lávry otcem Theodorem, též upřímně věrným otci Isidorovi, jsme

DUCHOVNÍ ČTENÍ

se rozhodli navštívit starce v Parakletské poustevně. Dorazili jsme na místo, podle obyčeje s modlitbou klepeme na dveře. Dveře se otevrou a báťuška nás vítá andělsky jasným dobrosrdečným úsměvem se slovy:

„Draží noste! Vítejte! Podívejme se, jak rychle se mu zastesklo! Nuže, pojďme si sednout ven na pařížky, hned přinesu samovar a dáme si čaj!“

Vtom jsem si všimnul na chodbě na policice poháru se zavařeninou, tou, již jsem mu daroval včera. V poháru byla nakrájená kolečka čerstvých okurek... Neudržel jsem se a zvolal: „Báťuško, že vám není hřícha a hanba ničít dobrou zavařeninu a nakrájet do ní okurky?!“

A starce mi převládne odpoví: „Jen se nerozčiluj! To přece nejde, aby bylo všechno úplně dobré... protože by ses namlsal... Ale takhle, napúl, to ujde.“

Ptám se: „A kam se poděl zbytek zavařeniny? Dal jste ji snad do jiných sklenic?“ „To víš, že dal: včera, když jsem se od vás vrátil. Odebral jsem do čajového šálku a zanesl staříčkému slepému mnichu, otci Ammonijovi, trochu jsem dal Ignácovi, kleriku, jenž vede chór, a ještě trochu Váňušovi zvonari. vždyť jsou to všichni tví přátelé, nepletu se, vid?“

Odpovídám mu, že jsem o nich ještě neslyšel. „No vidíš, ale já jsem jim řekl, že Sereňa (mé světské jméno je Sergej) posílá zavařeninu, mohli byste si na něj vzpomenout v modlitbách... Tak to bude dobře.“

Říkám mu: „Báťuško, vždyť jste si chtěl nechat zavařeninu na zimu!“

„Podívejme se na něj, stále stejná písnička... Pojďte pít čaj na pařezy, protože jiné, čím bych pohostil, nemám; nikdo vás dneska nečekal.“

Takovým půstem se postil otec Isidor. Ale více si cenil modlitby; jí žil, dýchal a jí se sytil. Neustále si v duchu přeříkával modlitbu Ježíšovu, jak dosvědčuje starce Avraam.

V koutě své vnitřní poustevny se často, kleče na kolenou, modlil na velkém kameni, podoben Serafímu Sarovskému. Každou vigílii a liturgii trpělivě klečel na kamenné podlaze v nižší části chrámu Filareta Mi-

lostivého. Stále měl na paměti Pána Ježíše Krista a často s hlubokým a upřímným pohnutím opakoval modlitbu k jeho pěti ranám, s níž se čtenář, dopřeje-li Bůh autoru dokončit tento příběh, seznámí později. Mimochodem, to nejdůležitější o otci Isidorovi (tedy o životě v modlitbě) lze stejně jen stěží vyjádřit. Člověk potřebuje dýchat, ale kdyby tě, laskavý čtenáři, někdo požádal, abys mu povyprávěl něco o dechu svého tělesného otce, asi bys mu toho mnoho neřekl.

Dech je člověku přirozený. Tak i pro báťušku Isidora byla zcela přirozená modlitba. Nepozorovali

jsem na něm ono vdechování Boží milosti stejně tak, jako jsi ty nepozoroval, jak dýchá tvůj otec. Byl by jistě rozdíl, kdyby tvůj tělesný otec vdechoval vzduch - a náš duchovní otec vdechoval milost - jen zřídka: jednou nebo dvakrát za den, či dokonce za týden. Ale takový starcův život v modlitbě nebyl. Každý cítil, že starce nepřerušuje modlitbu ani v průběhu rozhovoru, ani při domácí práci; nikdo se ho ale neodvážil na to zeptat. Opravdu, takové otázky se zdály marné a zbytečné.

Pokračování příště

ŽIVOTY SVATÝCH

SVATÝ ONUFRIJ VELIKÝ (SVÁTEK 12. ČERVNA)

ZE ŽIVOTŮ SVATÝCH SEŠTAVENÝCH SV. DIMITRIEM ROSTOVSKÝM

Svatý Pafnutij, který vedl asketický život v jednom z egyptských monastýrů v poušti, nám zanechal vypravování o tom, jak v poušti našel svatého Onufria Velikého a též i další anachorety.

Jeho vypravování začíná takto: „Jednou, když jsem přebýval v mlčení ve svém monastýru, zmocnila se mne touha jít hlouběji do pouště, podívat se, jestli tam je mnich, který se namáhá pro Hospodina více nežli já. Vstal jsem, vzal s sebou trochu chleba a vody a vydal se na cestu.“ Dále jeho vyprávění pokračuje následujícími slovy:

Vypravil jsem se ze svého monastýru, nikomu nic neřekl a namířil co nejlouběji do pouště. Putoval jsem čtyři dny, nejedl jsem chléb ani vodu nepil, až jsem přišel k jedné jeskyni, která byla uzavřená ze všech stran a měla pouze jedno neveliké okénko. Prostál jsem u něj celou hodinu, doufaje, že podle mnišského zvyku vyjde někdo z jeskyně a obdaří mne pozdravením v Kristu. Protože nikdo neřikal nic ani dveře se neotvíraly, otevřel jsem je sám, vešel a pronesl pozhnání. V jeskyni jsem našel nějakého starce, který seděl a vypadal, jako by spal. Znovu jsem řekl pozhnání a dotkl se jeho ramene, chtěje ho vzbudit, ale jeho tělo bylo jako prach země. Když jsem ho ohmatl rukama, přesvědčil jsem se, že zemřel před mnoha lety. Všiml jsem si oblečení visícího na stěně. Když jsem se ho dotkl, rozpadlo se mi v ruce na prach. Sňal jsem tedy svou mantii a přikryl jí tělo zemřelého, potom jsem rukama vyhloubil jámu v písčité zemi a pohřbil tělo asketovo s obvyklým zpěvem žalmů, modlitbou a slzami.

Pak jsem pojedl něco chleba, napil se vody a posilniv se tím, přenocoval jsem u starcova hrobu.

Druhý den ráno jsem se po modlitbě vydal na dalekou cestu hluboko do pouště. Po několikadenním putování jsem narazil na další jeskyni. Zasluchnuv z ní lidský hlas, usoudil jsem, že v ní pravděpodobně někdo žije. Zaklepal jsem na dveře, a když jsem nedostal odpověď, vstoupil jsem dovnitř. Nikoho jsem tam nenašel, a tak jsem zase vyšel ven. Myslel jsem si, že tam pravděpodobně přebývá některý ze služebníků Božích, jenž se zrovna

odebral do pouště, a tak jsem se rozhodl, že setrvám na místě a na zdejšího služebníka Božího tu počkám; přál jsem si ho spatřit a pozdravit v Pánu.

Zůstával jsem v očekávání celý den a celou dobu zpíval žalmy Davidovy. Bylo to místo velice krásné, rostla zde datlová palma obtěžkaná plody a zurčel pramének vody. Velice jsem obdivoval nádheru toho místa a přál jsem si sám tady žít, bylo-li by to pro mne možné. Když se den schyloval k večeru, zahlédl jsem stádo buvolů, které se pohybovalo směrem ke mně; zahlédl jsem také onoho zdejšího služebníka Božího kráčejičeho mezi zvířaty (byl to Timotej, poustevník). Když se ke mně stádo přiblížilo, uviděl jsem, že muž je bez oděvu a zakrýval nahotu svého těla pouze vlasy. Přišel k místu, kde jsem stál, a ne-

důvěřivě na mne pohlédl. Onen muž mne totiž považoval za ducha, za přízrak, a začal se modlit, protože mnozí nečistí duchové ho tam pokoušeli přeludy, jak mi později vyprávěl. Řekl jsem mu: „Čeho jsi se polekal, služebníku Ježíše Krista, Boha našeho? Podívej se na mne a na stopy po mých nohou a věz, že jsem stejný člověk jako jsi ty; přesvědč se dotekem, že jsem tělo a krev.“ Prohlédl si mne, a když se přesvědčil, že jsem opravdu člověk, byl potěšen a díky vzdav Bohu, dí: „Amen.“ Potom ke mně přistoupil, políbil mne a zavedl do své jeskyně, kde mi nabídl k jídlu datle, podal i čerstvou vodu z pramene a sám kvůli mně pojedl; poté se otázal: „Jak jsi se sem dostal, bratře?“ Vyjevil jsem mu tedy své myšlenky a úmysly. „Odešel jsem ze svého monastýru a přišel jsem sem. Chtěl jsem totiž vidět služebníky Kristovy, kteří žijí asketicky v této poušti, a bylo mi od Boha dáno, že se moje předsevzetí vyplnilo, neboť se mi dostalo té milosti, abych spatřil tvou svatost.“ Pak jsem se ho zeptal: „Jak jsi sem přišel, otče? Kolik let žiješ jako asketa zde v poušti? Co jíš a proč chodíš nahý a do ničeho se neoblékáš?“ A tendy mi o sobě pověděl toto: „Nejdříve jsem žil v jedné z thebaidských kinovií (řec. koinos

ŽIVOTY SVATÝCH

– společný; bios - život), vedl jsem mnišský život a horlivě Bohu sloužil. Mojí prací bylo tkání. Ale vyvstala ve mně myšlenka: „Odejdi z kinovie a žij sám, horlivě pracuj, abys obdržel od Boha větší odměnu, protože můžeš živit prací svých rukou nejen sebe samého, ale můžeš sytit i chudé a poskytovat pohostinství putujícím bratřím.“ S láskou jsem své myšlence vyhověl, odešel z bratrstva, postavil si kelii nedaleko města a věnoval se své ruční práci; měl jsem všeho dostatek, protože vše nutné jsem si svou prací získával. Mnozí ke mně přicházeli, žádali mé výrobky a přinášeli, co bylo třeba. Poskytoval jsem přistřeší cizincům, co mi přebývalo, rozdával jsem chudým a potřebným. Ale mému způsobu života začal závidět nepřítel naší spásy – ďábel, který na všechny útočí. Chtěl zničit celé mé dílo, a tak vnukl jedné ženě, aby ke mně přišla kvůli mé ruční práci a prosila utkat pro sebe plátno. Když jsem je připravil a odevzdal jí je, poprosila mne, abych pro ni připravil ještě další plátna; zapředla se mnou hovor a stali jsme se smělejšími; hřích byl počat a upadli jsme v nepravost. Žil jsem s ní šest měsíců a po celou dobu hřešil. Po čase jsem si však uvědomil, že dnes či zítra mne může postihnout smrt a já se budu trápit na věky. I řekl jsem si: „Běda ti, duše má! Bude lépe, abys odsud utekla, osvobodila se od hříchu a tím i od věčného mučení!“ Opustil jsem tedy všechno, tajně odtamtud utekl a přišel do této pouště. Když jsem narazil na toto místo, našel jsem zde jeskyni, pramen a datlovou palmu s dvanácti větvemi. Každý měsíc se na jedné větvi urodí tolik plodů, že plně stačí na moji stravu po třicet dní. Ke konci měsíce, když už docházejí plody na jedné větvi, dozrává úroda na větvi další. Tak se z Boží milosti stravuji a nic jiného ve své jeskyni nemám. I moje oblečení po dlouhé době zvetšelo a rozpadlo se. Po mnoha letech, (protože já již vedu asketický život v této pustině třicet let, jak vidíš), na mně vyrostly vlasy a nahrazují mi odění, neboť přikývají mou nahotu.“

Když jsem to všechno od askety vyslechl (vypráví Pafnutij), zeptal jsem se ho: „Otče, zakusil jsi nějaké nepřijemnosti na tomto místě, když jsi zde začal asketicky žít, nebo nikoliv?“ On odpověděl:

„Zakusil jsem nespočetné útoky démonů. Mnohokrát se mnou začínali bojovat, ale nemohli mne přemoci, neboť mi pomáhala Boží blahodať. Protivil jsem se jim znamením kříže a modlitbou. Mému asketickému životu byla na překážku kromě útoku nepřítelů i tělesná nemoc; trpěl jsem silnou bolestí žaludku, kvůli které jsem až klesal na zem. Své obvyklé modlitby jsem nemohl vykonávat ve stoje, ale ležel jsem ve své jeskyni, převaloval se na zemi a jen s velkým úsilím jsem zpíval; vůbec jsem neměl sílu z jeskyně vyjít. Modlil jsem se k milosrdnému Bohu, aby mi pro mou nemoc odpustil moje hříchy.“

Jednou, když jsem usedl na zem a těžce trpěl bolestí žaludku, spatřil jsem ctihodného muže stojícího přede mnou. Otázal se

mne: „Co tě bolí?“ Ukázal jsem mu, kde jsem měl bolesti. Nato vztáhl ruku a položil svou dlaň na bolavé místo. Byl jsem v tom okamžiku uzdraven. Řekl mi: „Hle, jsi zdrav, nehřeš, aby ti nebylo ještě hůř, ale pracuj pro Pána a Boha svého od nynějška až na věky.“ Od té doby nejsem milostí Boží nemocen, oslavuji a chválím jeho milosrdenství.“

Takto rozmlouvaje, strávil jsem s tímto svatým otcem skoro celou noc; ráno jsem vykonal obvyklou modlitbu. Když nastal den, začal jsem horlivě prosit toho otce, aby mi povolil žít tady u něho nebo zvlášť někde poblíž. On mi řekl: „Ty zde, bratře, nevydržíš úklady démonů.“ Proto mi nedovolil, abych u něho zůstal. Také jsem ho poprosil, aby mi sdělil své jméno. I řekl: „Moje jméno je Timotej. Vzpomínej na mne, milovaný bratře, a modli se za mne ke Kristu Bohu, aby mi dál prokazoval své milosrdenství, kterým mne doposavad obdaroval, až do konce.“

Já (praví Pafnutij) jsem padl k jeho nohám a prosil ho, aby se za mne pomodlil. On pravil: „Náš Vládce, Ježíš Kristus, ať ti požehná, nechť tě ochrání od všelikého nepřátelského pokušení a uvede tě na cestu pravou, abys bez překážek dosáhl svatosti.“ Požehnav mi, propustil mne sv. Timotej v pokoji. Přijal jsem z jeho rukou datle na cestu a nabral si do nádoby vody z pramene. Poklonil jsem se svatému starci a opustil ho; oslavovav Boha, děkoval jsem mu za to, že mi bylo dáno takového jeho služebníka spatřit, naslouchat jeho slovům a přijmout od něho požehnání.“

Zpáteční cestou jsem po několika dnech putování narazil na monastýr v poušti a v něm jsem se zastavil, abych si odpočinul a strávil tam nějakou dobu. S bolestí jsem přemýšlel: „Jaký je můj život? Jaké je mé úsilí, mé duchovní zápasy?“ Můj život nebyl ani stínem toho života, úsilí a zápasů onoho velkého služebníka Božího, jehož jsem nedávno spatřil. Strávil jsem nemálo dní v takovémto rozjímání a zatoužil pokusit se o napodobení toho spravedlivého muže ve službě Bohu.“

Když jsem se vypravoval na další cestu pouští, vzal jsem si málo chleba a vody, takže mi vystačily jen na krátkou dobu. Po jejich spotřebování jsem se zarmoutil. Byl jsem ale statečný a šel

ŽIVOTY SVATÝCH

jsem ještě čtyři dny a noci bez jídla a pití, což mne velmi vyčerpalo. Nakonec jsem klesl k zemi a očekával smrt. Vtom jsem ušel někoho podobného světcům, překrásného a přesvětlého muže, který ke mně přistoupil, položil svou ruku na má ústa a stal se neviditelným. V tu chvíli jsem v sobě pocítil posilu a nechťelo se mi již jíst ani pít. Vstal jsem, opět se vydal dále, hlouběji do pouště; šel jsem další čtyři dny a čtyři noci bez jídla a pití.

Brzy nato jsem opět začal ochabovat pro hlad a žízeň. Pozvedl jsem ruce k nebi, modlil se k Hospodinu a znovu jsem ušel téhož muže; přistoupil ke mně, dotkl se rukou svých úst a zmizel. Tím jsem dostal novou sílu a opět se vydal na cestu.

Po sedmácti dnech putování jsem přišel k jedné vysoké hoře. Unavený cestou, usedl jsem na úpatí hory, abych si trochu oddechl. Vtom jsem spatřil, jak se ke mně blíží muž hrozivého vzhledu. Celý byl pokryt chlupy jako zvíře, přitom jeho vlasy byly bílé jako sníh; zbělely stářím. Vlasy na jeho hlavě a vousy na bradě byly velmi dlouhé, spadaly až na zem a pokrývaly celé jeho tělo jako nějaký šat. Jeho bedra byla opásána listy pouštních rostlin. Když jsem spatřil, jak se ten muž ke mně přibližuje, ulekl jsem se a prchl na skálu nacházející se na vrcholu hory. Když ten člověk dorazil k úpatí hory, usedl do stínu, aby si odpočal. Vypadal velmi unaven norkem i stářím. Pak se podíval nahoru, pohlédl

na mne a promluvil: „Přistup ke mně, človče Boží! Jsem také člověk jako ty, žiji pro Boha asketicky v této pustině.“ Když jsem to uslyšel, přichvátil jsem k němu a padl mu k nohám. On mi řekl:

„Povstaň, můj synu! Vždyť i ty jsi služebník Boží a přítel Jeho svatých, jmenuješ se Pafnutij.“ Vstal jsem. Pak mi pokynul, abych si sedl, a já s radostí usedl blíže k němu. Začal jsem ho horlivě prosit, aby mi pověděl svoje jméno a popsal svůj život – jaký je způsob jeho asketického života v pustině a jak dlouho tam již přebývá. Vyhověv mým naléhavým prosbám, takto začal vyprávění o sobě:

„Mé jméno je Onufrij. Žiji v této pustině šedesát let a chodím po horách. Neviděl jsem tu žádného člověka, až nyní jsem spatřil tebe jediného. Dříve jsem žil v jednom ctném monastýru nazývaném Eriti (nebo Erati), který se nalézá poblíž města Hermopolis v Thebaiské oblasti. V tom monastýru žije na sto bratří – všichni v úplné jednotě ducha. Jeden s druhým vedou společný život v souladu a lásce k našemu Pánu Ježíši Kristu. Mají společné jídlo i oblečení. Život vedou mlčenlivě v postu a pokoji, oslavující milost Páně. Ve dnech mého dětství jsem tam byl jakožto začátečník naučen svatými otci horlivé víře a lásce k Hospodinu a byl jsem též vzdělán v pravidlech života mnišského. Slyšel jsem jednou, jak rozmlouvali o svatém proroku Božím Eliášovi, a hlavně to, že on – posilovaný Bohem – žil v pustině a postil se. Slyšel jsem také o svatém Předchůdci Páně Janovi, nad něhož větší nebyl nikdy žádný člověk (Matouš 11,11); o jeho životě na poušti před tím, než se ukázal Izraeli. Když jsem to všechno vyslechl, zeptal jsem se svých svatých otců: „Znamená to tedy, že ti, kteří duchovně zápasí v poušti, jsou většími v očích Božích nežli vy? A oni mi odpověděli:

„Ano, dítě, oni jsou větší nežli my, protože my vidíme každodenně jeden druhého, konáme společně s radostí církevní zpěvy, když se nám zachce jíst, máme už hotový chléb a stejně tak, když se nám zachce napít se, máme připravenou vodu. Onemocní-li někdo z nás, dostává se mu útechy od bratří, protože žijeme ve vzájemnosti, jeden druhému pomáháme a sloužíme si pro lásku Boží. Ti, kteří žijí na poušti, jsou o to vše připraveni. Jestliže se některému poustevníkovi přihodí nějaká nepřijemnost, kdo ho potěší? Kdo mu pomůže a poslouží v nemoci? Jestliže na někoho zaútočí moc satanova, kde najde člověka, který by povzbudil jeho mysl a dal mu poučení, když je sám? Jestli zůstane bez jídla, kde ho dostane bez práce, nebo když bude mít žízeň, kde najde poblíž vodu? Tam je, dítě, nesrovnatelně větší námaha nežli u nás – žijících ve společnosti. Ti, kteří se rozhodnou k životu na poušti, začínají sloužit Bohu s větší horlivostí, ukládají si přísnější půst, vystavují se hladu, žízni, polednímu vedru; trpělivě snášejí noční chlad. Úporně se brání sítím a léčkám, které rozprostírá neviditelný nepřítel, všemožně se ho snaží porazit a s horlivostí se snaží putovat po těsné a neveselé stezce vedoucí do království nebeského. Proto k nim Bůh posílá svaté anděly, kteří jim přinášejí jídlo, vyvádějí vodu z kamene a posilují je natolik, že se na nich vyplňují slova proroka Izaiáše, který praví: „Ale ti, kdo oče-

ŽIVOTY SVATÝCH

kávají Hospodina, nabývají nové síly. Vznášejí se na perutích jako orlice; běží, ale neumdlévají, chodí a neustávají" (Izaiáš 40,31). Není-li někomu z nich dáno, aby hleděl na tváře andělské, není však v žádném případě připraven o neviditelnou přítomnost andělů Božích, kteří ochraňují i tohoto poustevníka na všech cestách jeho, chrání ho od útoků nepřátelských, pomáhají mu v dobrých skutcích a přinášejí poustevníkovy modlitby Bohu. Pokud je některý z nich vystaven neočekávanému napadení nepřitelem, tehdy pozdvihuje své ruce k Bohu a pro čistotu jeho srdce je mu ihned sesílána pomoc shůry a všechny útoky protivníkovy jsou odháněny. Neslyšel jsi snad, dítě, co je řečeno v Písmu, že Bůh nenechává bez povšimnutí ty, kteří ho hledají, a jinde: „Nebude uvržen chudý do věčného zapomenutí; očekávání souzených nezhyne na věky“ (žalm 9,19), a ještě: „Když volali k Hospodinu v soužení svém, z úzkosti jejich vytrhl je“ (žalm 107/106,6). Hospodin odplácí každému úměrně té námaze, kterou na sebe bere. Blažen je ten člověk, který na zemi plní vůli Hospodinovu a horlivě mu slouží, takovému andělé přisluhují, i když třeba neviditelně. Obveselují jeho srdce duchovní radostí a posi-

lují toho člověka v každé době, dokud se nalézá v těle.

Toto vše jsem já, pokorný Onufrii, slyšel od svatých otců v mém monastýru a s těmi slovy přišla sladkost do mého srdce, protože ta slova byla pro mne příjemnější než med a zdálo se mi, jako bych vstoupil do nějakého jiného světa, neboť se ve mně objevila nepřekonatelná touha jít do pustiny. Vstal jsem v noci a vzal si trochu chleba, který stačil stěžít na čtyři dny. Vyšel jsem z monastýru a složiv všechny svoje naděje na Boha, bral jsem se cestou vedoucí na horu, s úmyslem vydat se odtamtud do pouště. Jak jsem do pouště vkročil, spatřil jsem před sebou jasné svítící paprsek světla. Notně jsem se vylekal, zastavil se a začal uvažovat o návratu do monastýru. Mezitím se paprsek světla ke mně přiblížil a slyšel jsem z něho hlas říkající: „Neboj se! Já jsem anděl, který s tebou chodí ode dne tvého narození, protože jsem k tobě Bohem přidělen, abych tě ochraňoval, a Hospodin mi uložil věst tě v této pustině. Bud dokonalý a pokorný srdcem před Hospodinem a služ mu s radostí; neodstoupím od tebe do té doby, kdy

mi Stvořitel povelí, abych vzal tvoji duši. Když to anděl ze světla paprsku řekl, šel přede mnou a já ho radostně následoval.

Po nějakých šesti nebo sedmi milliarích (tj. římská míle) jsem zahlédl dosti prostornou jeskyni a v tu chvíli mi paprsek andělského světla zmizel z očí. Přiblížil jsem se k jeskyni, chtěje se dozvědět, není-li tam nějaký člověk. Když jsem přistoupil ke dveřím a podle mnišského zvyku pravil: „Požehnej!“, spatřil jsem starce ctihodného a krásného vzhledu. Z jeho tváře zářila Boží blahodát a duchovní radost. Když jsem ho uviděl, padl jsem mu k nohám a poklonil se. On mne svojí rukou pozvedl, políbil a dí: „Jsi to ty, bratře Onufriji, můj pomocník v Pánu? Vejdí, dítě, do mého příbytku. Bůh ať je tvým pomocníkem, zůstávej ve svém povolání a konej dobré skutky v bázni Boží.“

Vstoupil jsem do jeskyně, usedl tam a pobyl s ním mnoho dní. Snažil jsem se osvojit si jeho ctnosti, což se mi podařilo, protože mne naučil řádu života poustevnického. Když starce viděl, že můj duch byl již natolik osvěcen, abych chápal, jaké mají být skutky, které se líbí Pánu Ježíši Kristu, a když též shledal, že jsem nabyl sil k neohroženému zápasu s tajnými nepřáteli a příšerami, jež v poušti jsou, pravil: „Vstaň dítě, odvedu tě teď do jiné jeskyně nalézající se dál v poušti. Přebývej v ní sám a ved duchovní zápas v Pánu, protože Hospodin tě sem poslal kvůli tomu, abys byl obyvatelem hlubin pouště.“ Když to řekl, vzal mne a vedl do samého nitra pouště. Šli jsme čtyři dny a čtyři noci. Nakonec, pátého dne, jsme našli nevelikou jeskyni a svatý muž mi pravil: „Hle, to je to místo, které je tu Bohem připraveno pro tvůj duchovní zápas.“ Starce tam se mnou zůstal třicet dnů a učil mne konání dobra. Když oněch třicet dnů uplynulo, světil mne Bohu a odešel zpátky na místo svého zápasu. Od té doby ke mně přicházel jednou za rok. Tak mne každoročně navštěvoval, dokud neodešel k Bohu. K Pánu se odebral v minulém roce poté, co mne podle svého zvyku navštívil. Velice jsem plakal a pochoval jeho tělo nedaleko od svého příbytku.“

Potom jsem se já, pokorný Pafnutij, otázal: „Ctihodný otče! Přestál jsi mnohé obtíže v počátcích, po svém příchodu do pouště?“ Blažený starce mi odpověděl:

„Věř mi, můj drahý bratře, že jsem zakusil tak těžkou námahu, že jsem už mnohokrát upadal do beznaděje nad svým životem; viděl jsem se blízka smrti, neboť jsem byl vyčerpán hladem a žízní. Od samého počátku jsem neměl nic k jídlu a pití; náhodně jsem nacházel divoké byliny, které mi byly potravou. Žízeň jsem tišil pouze nebeskou rosou, sluneční žár mne spaloval přes den a v noci jsem od chladu mrzl. Moje tělo pokrývaly kapky nebeské rosy. Co jsem ještě nevytrpěl, jakou askezi jsem neprošel v této neprůchodné pustině?! Není možné vypovědět o všem asketickém úsilí a skutcích a bylo by též nevhodné rozhlášovat to, co má člověk dělat o samotě, pro lásku Boží. Když dobrý Bůh viděl, že jsem se cele zasloužil odřikávé askezi a podrobil se hladu a žízní, při-

ŽIVOTY SVATÝCH

kázal svému andělu, aby se o mne staral a přinášel mi každodenně trochu chleba a vody na posilněnou. Tak jsem byl andělem živen po třicet let. Po uplynutí té doby mi dal Bůh vydatnější pokrm. Nedaleko od jeskyně jsem našel datlovou palmu, která měla dvanáct větví. Každá větev přinášela plody vždy v jinou dobu než ty ostatní – jedna v prvním měsíci, druhá v druhém a tak dále, jak plynulo všech dvanáct měsíců. Koncem měsíce končí plody na jedné větvi, když začíná druhý měsíc, začíná dávat plody větev další. Kromě toho se z Božího příkazu poblíž objevil pramen životodárné vody. A tak už dalších třicet let duchovně zápasím a mám takové bohatství. Někdy dostávám chléb od anděla a jindy jim datle s kořinky divokých rostlin, které mi dle Božího řízení připadají sladší než med. Vodu piji z onoho pramene a děkuji Bohu; nejvíce se však živím a napájím sladkostí slov Božích, jak je psáno: „Nejenom chlebem živ bude člověk ale každým slovem, které vychází z Božích úst (Matouš 4.4). Bratře Pafnutiji! Budeš-li se vši horlivostí plnit vůli Boží, obdržíš od Boha vše potřebné, protože ve svatém evangeliu je řečeno: Nemějte starost a neříkejte – Co budeme jísti? Co budeme pít? Čím se budeme odívat? Po tom všem se pohané shánějí. Ví zajisté váš nebeský Otec, že to všechno potřebujete. Hleďte především království Boží a spravedlnost Jeho, a všechno ostatní vám bude přidáno“ (Matouš 6,31-33).“

Když toto všechno Onufrij vypravoval, velice jsem se divil jeho neobyčejnému životu. Pak jsem mu položil další otázku: „Otče, jakým způsobem přijímáš přečisté Kristovy tajiny (tj. svátosti) v sobotu a v den Vzkříšení (v neděli)?“ Dostal jsem tuto odpověď:

„Přichází ke mně anděl Páně, který s sebou přináší přečisté tajiny Kristovy a podává mi svaté přijímání. Ale nejenom ke mně samotnému anděl s božským přijímáním přichází, ale i k ostatním asketům obývajícím poušť, kteří kvůli Bohu žijí v pustině a nevidí lidské tváře. Když je jim svaté přijímání podáváno, naplňuje se jejich srdce nevysslovitelnou radostí. Jestliže si někdo z těchto poustevníků přeje pohlédnout na člověka, tehdy ho anděl bere a povznáší k nebesům, aby uviděl svaté a zaradoval se. Tehdy se duše poustevníka prosvěcuje jako světlo a jeho duch se raduje, protože mu bylo dáno vidět nebeská blaha. Asketa zapomíná na všechnu svoji námahu, kterou v pustině zkusil, a když se navrací na své místo, slouží ještě horlivěji Hospodinu, s nadějí obdržet na nebesích to, co mu bylo dáno spatřit.“

O tom všem se mnou hovořil Onufrij (říká Pafnutij) na úpatí té hory, kde jsme se setkali. Byl jsem z této besedy se světcem naplněn tak velikou radostí, že jsem úplně zapomněl na námahu svého putování a vyčerpání z žízně a hladu. Posilniv se na duchu i tělesně, zvolal jsem: „Blahoslavený je ten člověk, jemuž bylo dáno vidět tebe, svatý otče, a naslouchat tvým překrásným a sladkým slovům!“ Rekl mi: „Vstaňme, bratře, a pojďme k mému

příbytku.“ A tak jsme šli. Nepřestával jsem se podívat blahodati svatého starce. Když jsme kráčeli dvě nebo tři milliaria, přišli jsme ke ctěné jeskyni světce. Poblíže jeskyně rostla dosti velká datlová palma a vyvěral pramének vody. Zastavili jsme se poblíž jeskyně a svatý se pomodlil. Když zakončil modlitbu, pravil: „Amen.“ Poté usedl a pobídl mne, abych se posadil vedle něho. Hovořili jsme spolu a vyprávěli jeden druhému o milostech Božích. Když se den začínal schylovat k večeru a slunce se již sklánělo k západu, spatřil jsem čistý chléb, který ležel mezi námi, a připravenou vodu. Ten blažený muž mi řekl: „Bratře, pojez chleba, který leží před tebou, a napij se vody, aby ses posilnil, protože vidím, že jsi vyčerpán hladem, žízní a námahou putování.“ Odpověděl jsem mu: „Živ jest můj Hospodin! Nebudu jíst a pít sám, ale pouze společně s tebou.“ Starce jíst nechtěl. Dlouho jsem ho prosil a sotva jsem ho mohl přemluvit, aby moji prosbu vyplnil. Vzal jsem chléb, rozlomili a pojedli. Nasytili jsme se, a dokonce ještě zbytek chleba zůstal. Poté jsme se napili vody a děkovali Bohu.

Celou tu noc jsme strávili v modlitbě k Bohu. Když nastal den, všiml jsem si, že se obličej svatého po zpěvu jitřních modliteb proměnil, a velmi jsem se polekal. On to pochopil a řekl mi: „Neboj se, bratře Pafnutiji. Bůh, který je milosrdný ke všem, tě poslal ke mně, abys pohřbil moje tělo. Tohoto dne se zakončí můj prozatímní život a odeberu se ke Kristu mému, do života nekonečného ve věčném pokoji.“ Byl tehdy dvanáctý den měsíce června, když mi odevzdal sv. Onufrij závět: „Drahý bratře! Až se navrátíš do Egypta, pověz o mně všem bratřím i všem křesťanům.“ Odvětil jsem mu (říká Pafnutij): „Otče! Po tvém odchodu bych rád přebýval zde na tvém místě.“ Ale svatý mi pravil: „Dítě! Ty jsi nebyl poslán Bohem do této pouště proto, aby ses v ní oddal duchovnímu zápasu, nýbrž proto, abys viděl služebníky Boží a po návratu pověděl bratřím o ctnostném životě těchto poustevníků, kvůli duchovnímu prospěchu všech a pro slávu Krista, Boha našeho. Jdi, dítě, do Egypta, do svého i do jiných monastýrů, a pověz bratřím o všem, co jsi viděl a slyšel na poušti. Pověz jim také o tom, co ještě uvidíš a uslyšíš; sám také usiluj o dobré skutky ve službě Hospodinu.“ Když to svatý dopověděl, padl jsem mu k nohám se slovy: „Požehnej mi, ctihodný otče, a pomodli se za mne, abych získal milost před Bohem, pomodli se za mne, aby mne Spasitel shledal hodným vidět tě v budoucím věku, podobně jako mi bylo dáno spatřit tě v tomto životě.“ Svatý Onufrij mne pozdvihl ze země a dí: „Dítě, Pafnutiji! Nechť není přehlédnuta prosba tvá před Bohem, ale ať ji Bůh vyplní, a nechť ti Bůh požehná, utvrdí tě ve své lásce a osvíti duchovní oči tvé ke zření Boha. Ať tě zbaví všeho neštěstí a úkladů nepřítelů a dá ti pokračovat v započatém díle dobrém, nechť tě andělé Jeho ochraňují na všech cestách tvých (žalm 91/90,11) a ochrání tě od neviditelných nepřátel, aby tě nemohli promluvit

ŽIVOTY SVATÝCH

a obvinít před Bohem v hodinu hrozných zkoušek." Potom mi dal svatý otec poslední políbení v Pánu a začal se modlit k Hospodinu se slzami a s povzdechy z hloubi srdce. Poklekl, a když se dlouhou dobu modlil, ulehl na zem a vyřkl svá poslední slova: „Do tvých rukou, Bože můj, předávám ducha svého!" V tu chvíli, když to vyslovil, osvítilo ho z nebe podivuhodné světlo, v jehož záři světec odevzdal s radostnou tváří svoji duši. A byl v ten okamžik slyšet ve vzduchu hlas andělů, kteří pěli, chválili Boha a s radostí odnášeli duši svatého k Hospodinu.

Začal jsem plakat a naríkat nad jeho ctihodným tělem; byl jsem zkroutěn kvůli tomu, že jsem tak nečekaně ztratil toho, koho jsem nedávno našel. Potom jsem ze sebe sňal oděv, odtrhl z něj podšívku a přikryl s ní tělo svatého; do vrchní části jsem se opět oblékl, abych se nevrátil k bratřím nahý. Nalezl jsem veliký kámen, ve kterém byla - řízením Božím - prohlubená podobná hrobu, a do tohoto kamene jsem položil svaté tělo velikého služebníka Božího za zpěvu žalmů, jak se při této příležitosti náleželo. Poté jsem sebral mnoho menších kamenů a přikryl jimi tělo svatcovo.

Pak jsem se začal modlit k Bohu a prosit ho, aby mi dovolil přebývat na tomto místě. Už jsem chtěl vejít do jeskyně, když tu se před mýma očima tento skalní příbytek zřítíl, datlová palma, která dávala světcům potravu, se vyvrátila z kořenů a pramen vody vyschl. Spatřiv to vše, pochopil jsem, že se Bohu nelíbí, abych tam žil.

Rozhodnuv se tedy odejít odtud, dojedl jsem chléb, který zůstal z minulého dne, a napu se vody z nádoby. Poté jsem pozvedl své ruce i oči k nebi a začal se opět modlit. Tu jsem spatřil téhož muže, kterého jsem viděl dříve, když jsem putoval pouští. Byl to týž muž, jenž posilnil mne kráče pak přede mnou. Při odchodu z toho místa jsem měl na duši veliký smutek; bylo mi líto, že mi nebylo dáno vidět sv. Onufria déle živého. Pak jsem se ale v duchu zaradoval, že mi bylo vůbec dáno potěšit se jeho svatou řečí a obdržet požehnání z jeho úst. A tak jsem šel a chválil Boha.

Po čtyřech dnech putování jsem přišel k nějaké kelii, která stála vysoko na hoře; hyla tam jeskyně. Vstoupiv do ní, nenalezl jsem nikoho; chvíli jsem poseděl a začal si říkat sám pro sebe: „Žije vůbec někdo v této kelii, do které mne Bůh přivedl?" V té době, co jsem tak rozvažoval, vešel svatý muž, obilný šedinami; zjevu byl neobyčejně krásného a zářil světlem. Obléčen byl do šatu spleteného z vrbových větví. Když mne uviděl, dí: „Jsi to ty, bratře Pafnutiji, jenž jsi pohřbil tělo sv. Onufria?" Já, pochopiv, že mu to bylo Bohem zjeveno, jsem mu padl k nohám. On mě utěšil a pravil: „Vstaň bratře! Bůh ti dal tu milost, abys byl přítelem Jeho svatých. Já vím, že jsi řízením prozřetelnosti Boží měl přijít také ke mně. Odhalím ti o sobě, milovaný bratře, že jsem prožil šedesát let v této pustině a po celou tu dobu jsem nespátřil člověka, který by mne navštívil, kromě bratří, kteří zde přebývají

se mnou." Během našeho rozhovoru vešli tři jiní starci podobní svatému a hned mi řekli: „Požehnej bratře! Ty jsi bratr Pafnutij, náš spolupracovník v Pánu. Ty jsi pohřbil tělo sv. Onufria. Raduj se, bratře, že ti bylo dáno vidět velikou blahodat Boží. Hospodin nám zjevil, že dnes přijdeš. Hospodin ti však prikazuje, abys s námi zůstal jen jeden den. My přebýváme v této pustině již šedesát let, žijeme každý zvlášť, jen v sobotu a ke dni Vzkříšení se zde scházíme. Až dosud jsme nehleděli na jiného člověka, kromě tebe." Po dvou hodinách, když jsme pohovořili o svatém otci Onufriovi a o ostatních světcích, pravili starci: „Vezmi si, bratře, trochu chleba a posilni se, protože jsi přišel zdaleka a patří se, abychom se s tebou radovali." Vstali jsme, v jednotě ducha se pomodlili k Bohu a uviděli jsme před sebou pět čistých chlebů, velice chutných, měkkých a teplých, jako právě upečených. Potom ti starci přinesli něco z plodů země. Společně jsme usedli a začali jíst. Starci mi vyprávěli: „Jak jsme ti už pověděli, přebýváme v této jeskyni šedesát let a vždycky nám byly po Božím prikazu přinášeny čtyři chleby. Nyní, protože jsi zavítal, byl nám poslán i chléb pátý. Nevíme, odkud nám tyto chleby přinášejí, ale každý z nás nachází ve své jeskyni den co den jeden chléb. Když se zde sejdeme v podvečer dne Vzkříšení, nalzáme čtyři chleby, pro každého jeden." Pojedli jsme toho pokrmu, vstali a poděkovali Hospodinu.

Mezitím se den skláněl k večeru, brzy měla nastat tma. Zůstali jsme celou noc vzhůru a modlili se do nedělního rána. Když se rozednilo, začal jsem ty otce horlivě prosit, aby mi dovolili přebývat spolu s nimi až do smrti. Ale oni odmítli: „Není to vůle Boží, abys žil v této pustině s námi, je nutné, aby ses odebral do Egypta a pověděl bratřím nulujícím Krista o všem, co jsi viděl, na naši památku a ku prospěchu těch, kteří tomu budou naslouchat." Když takto odvětili, začal jsem je snažně prosit, aby mi alespoň prozradili svá jména. Ale oni je nechťeli vyjevit. Dlouho jsem je velice prosil, ale neměl jsem úspěch, pouze mi řekli: „Bůh, který zná všechno, zná i naše jména. Vzpomínej na nás v modlitbách, aby nám bylo dáno vidět jeden druhého v horních příbytích Božích. Milovaný, všemožně se snaž vyhýbat světským pokušením a lákadlům, aby tě nepřemohla, protože mnohé už zavlekla do záhuby." Když jsem ta slova svatých otců vyslechl, padl jsem jim k nohám a přijav od nich požehnání, vypravil jsem se v pokoji Božím na další cestu.

Ti otcové mi předpověděli některé události, které se potom opravdu udály. Po tom, co jsem odtamtud vyšel, putoval jsem jeden den hlouběji do pouště. Dorazil jsem k jedné jeskyni, u které byl pramen vody, usedl jsem, abych si odpočal, a kochal se krásou toho místa, neboť bylo nádherné. Kolem pramene rostlo mnohé ovocné stromy obtěžkané plody. Trochu jsem si oddechl, vstal jsem a prošel se mezi těmi stromy; podíval jsem se velikému množství plodů a přemýšlel, kdo to tam všechno za-

ŽIVOTY SVATÝCH

sadil. Zrálo tam rozmanité ovoce: datle, citróny, veliká a krásná jablka, fiky, broskve a vinná réva ověšená velikými hrozny. Bylo tam i mnoho jiných stromů, jejichž ovoce bylo chutnější než med. Rozlévala se z nich krásná vůně. Pramen, který tam prýštil, vše zavlažoval.

Žasl jsem nad velikou krásou toho místa a tu jsem zahlédl čtyři spanilé mladíky, kteří se ke mně blížili. Byli opásáni ovčímí kůžemi, a když ke mně přistoupili, pravili: „Raduj se, bratře Panutijii!“ Padl jsem k zemi a poklonil se jim. Oni mne pozvedli, usedli vedle mne a začali hovořit. Obličje těch mladíků zářily blahodati Boží, připadalo mi, že to nejsou lidé, ale andělé, kteří sestoupili z nebes. Mládenci se z mého příchodu velice radovali, vzali plody stromů a nabídli mi je k jídlu. Pro jejich lásku se zaradovalo i moje srdce. Strávil jsem u nich sedm dnů a sytil se plody z oněch stromů.

Zeptal jsem se jich i na toto: „Jak jste se sem dostali? Odkud pocházíte?“ Oni odpověděli:

„Bratře! Protože tě sám Bůh poslal k nám, povíme ti o našem životě. Pocházíme z města Oxyrhinchus, naši rodiče byli panovníky toho města, a protože nás chtěli vyučit moudrosti knih, dali nás do jedné školy, kde jsme se brzy naučili číst. Když jsme začali mít úspěch i v náročnější nauce, probudilo se v nás společné a u všech stejné odhodlání a s pomocí Boží jsme se rozhodli, že se vyučíme vyšší duchovní moudrosti. Od té doby jsme se každodenně scházeli, povzbuzovali druh druhá v horlivosti ke službě Boží a chovali jsme ve svých srdcích blahé předsevzetí – chtěli jsme najít někde tiché osamocené místo a setrvat tam několik dní v modlitbě, abychom se dozvěděli vůli Boží o nás. Každý z nás si tedy vzal trochu chleba a vody – právě tolik, kolik stačí na sedm dní. Vyšli jsme z města, putovali několik dní, až jsme se dostali do pouště. Po příchodu na poušť jsme užasli, protože jsme zde střetli jakéhosi muže zářícího nebeskou slávou. Vzal nás za ruce a přivedl na toto místo. Předal nás muži, který již zestárl; sloužil zde Hospodinu. A tak zde přebýváme již šestým rokem. Pod vedením tóno starce jsme duchovně zápasili první rok, přičemž nás učil a poučoval, jak je třeba Hospodinu sloužit. Po roce náš otec odešel k Bohu a od té doby tu žijeme sami. Tak jsme ti, milovaný bratře, pověděli, kdo jsme a odkud jsme sem přišli. Během těch šesti let jsme nejedli chleba ani jinou potravu, kromě těchto plodů ovocných stromů. Každý z nás přebývá v osamění a mlčenlivosti. Když nastane sobota, scházíme se všichni na tomto místě, vidíme jeden druhého a těšíme se navzájem v Pánu. Přebýváme spolu dva dny, sobotu a neděli, potom se zase vracíme na svá místa.“

Když jsem to všechno já, pokorný, vyslechl, otázal jsem se jich: „Kde přijímáte každou sobotu a neděli božské tajiny Těla a Krve Krista, Spasitele našeho?“ Oni mi odpověděli: „Kvůli tomu se zde každou sobotu a neděli scházíme, protože svatý anděl, od

Boha poslaný, nám přichází dávat svaté přijímání.“ Velice jsem se zaradoval, když jsem to slyšel, a zatoužil u nich zůstat do soboty, abych uviděl svatého anděla a obdržel z jeho rukou božské přijímání. Přebýval jsem tam tedy do dne sobotního; i oni zůstali kvůli mně a nerozešli se každý do své kelie. Strávili jsme dny chválením Boha a v modlitbách, jedli jsme ovoce a pili vodu z pramene.

Když přišla sobota, vyzvali mne služebníci Kristovi: „Připrav se, milovaný bratře, protože nyní nás navštíví anděl Boží a přinese nám božské přijímání. Tomu, komu je dáno přijmout svaté přijímání z jeho rukou, se odpouštějí všechny hříchy, stává se hrozným pro demony a pokušení satanovo se k němu nemůže přiblížit.“ V tu chvíli, kdy o tom hovořili, jsem náhle ucítil neobyčejnou vůni, jakoby silného kadidla; užasl jsem, neboť jsem takovou zvláštní vůni dosud neznal. Zeptal jsem se mládenců: „Co tu tak nádherně voní?“ Oni odvětili: „Blíží se anděl Páně s přecistými tajinami Kristovými.“ Ihned jsme povstali k modlitbě, začali jsme zpívat a oslavovat Krista, Krále a Boha našeho. Náhle nás ozářilo světlo z nebe a spatřili jsme anděla Božího snášejícho se z výše a zářícího jako blesk. Strachy jsem padl na zem. Mládenci mne pozvedli, řkouce, abych se nebál. Poté jsem uviděl anděla Božího stojícího před námi v podobě sličného mládence, jehož krása byla nepopsatelná. V ruce držel svatý kalich s božskými Dary. Oni služebníci Boží k němu postupně přistupovali a přijímali. Po nich jsem přistoupil i já, hříšný a nehodný, s velikým chvěním a úžasem, ale zároveň i s nevýslovnou radostí a bylo i mně dáno přijmout přecistě tajiny Kristovy z rukou andělových. Při svatém přijímání jsem slyšel slova anděla: „Nechť vám bude nepomíjejícím pokrmem a radostí bez konce i věčným životem Tělo a Krev Pána Ježíše Krista, Boha našeho.“ Odpověděli jsme: „Amen.“ Po svatém přijímání jsme dostali od toho přeslavného anděla požehnání. Potom se před našima očima vzněsli k nebesům, padli jsme na zem a poklonili se Bohu, děkujíc mu za velikou milost, kterou nám projevil. Naše srdce byla přeplněna nesmírnou radostí, takže se mi zdálo, že se již nenalézám na zemi, ale na nebi.

Svatí služebníci Boží pak přinesli zeleninu a nabídli mi, a tak jsme usedli a pojedli. Nato přišel konec soboty a snesla se noční tma. V noci jsme nespali; probděli jsme jí se zpěvem žalmů a chválením Boha. V neděli se nám dostalo stejné blahodati Boží jako v sobotu, protože k nám opět přišel ve stejné podobě anděl Boží a podal nám svaté přijímání, a naplnil tak naše srdce velikou radostí. Sebral jsem odvahu a začal prosit anděla Božího, aby mi dovolil žít do konce života zde se svatými služebníky Božími. Ale on mi sdělil: „Bůh si nepřeje, abys tady žil, a přikazuje ti, aby ses okamžitě vypravil do Egypta a vyprávěl všem bratřím o tom, co jsi slyšel a viděl v poušti, aby se i ostatní bratři snažili vést dobrý život a zalíbit se Kristu Bohu. Především tam podrobně vypověz

ŽIVOTY SVATÝCH

o svatém životě a blaženém zesnutí svatého Onufria, kterého jsi pochoval. Pověz bratřím vše, co jsi slyšel z jeho úst. Jsi blažený, že ti bylo dáno vidět taková veliká a neobyčejná díla Boží, skrze svatě Boží zjevaná. Doufej v Hospodina, že i tebe v budoucím věku připojí k těm světcům, které jsi viděl a se kterými jsi rozmlouval. A nyní nastup svou cestu a pokoj Boží buď s tebou." Když anděl domluvil, vznesl se k nebi. Byl jsem naplněn tak velikou bázní, ale i radostí ze slov andělových, že jsem se nemohl udržet na nohou a zhroutil se na zem jako smyslů zbavený. Svatí služebníci Boží mne pozdvihli a utěšovali, nabídli mi zeleninu, pojedli se mnou a děkovali Bohu. Nakonec jsem se se svatými rozloučil a vydal se opět na cestu. Ti ctihodní mladíci mi dali s sebou zeleninu a vyprovodili mne pět miliarí. Naléhavě jsem je prosil, aby mi prozradili svá jména. Řekli mi, že první se jmenuje Jan, druhý Ondřej, třetí Iraklamvon, čtvrtý Theol, a kázali mi vyjvíť jejich jména bratřím, aby na ně pamatovali v modlitbách. Poprosil jsem je, aby i mne ve svých modlitbách vzpomínali. Potom jsme si ještě jednou dali vzájemné políbení v Pánu a rozešli se. Oni se vrátili zpět na svá místa a já se ubíral do Egypta. Když jsem odcházel z pouště, byl jsem smutný, ale měl jsem i radost. Rmoutil jsem se, neboť jsem přišel o možnost hledět do tváře a sladce rozmlouvat s takovými velikými služebníky Božími, kterých celý svět nebyl hoden. Radoval jsem se, protože se mi dostalo jejich požehnání, vidění anděla a také svatého přijímání z rukou andělských.

Šel jsem tři dny, až jsem se přiblížil ke skitu, kde jsem potkal dva bratry, kteří vedli asketický život jako poustevníci. Prožil jsem u nich deset dnů a pověděl jim o všem, co jsem viděl a slyšel v pustině. Oni naslouchali s velikým dojetím a radostí a potom pravili: „Opravdu, otče Pafnutiji, dostalo se ti veliké milosti Boží vidět tak veliké Boží služebníky." Ti dva bratři žili velice ctnostně, milující Boha z celých srdcí svých, a zapsali všechno, co slyšeli z mých úst. Rozloučil jsem se s nimi a vydal se do svého monastýru.

Sepsané mé vyprávění poslali ke všem svatým otcům a bratřím, kteří ve skitu žili. Všem, kdo jej četli nebo si jej poslechli, přineslo veliký duchovní prospěch: i oslavovali Boha, jenž takovou velikou svou milost na služebnících svých zjevuje. Potom uložili spis s mým vypravováním v chrámě, aby si jej mohli přečíst všichni mající zájem; ukázal se totiž velmi užitečným a učil rozjímání o Bohu. Já, nepatrný služebník Pafnutij, byv shledán hodným takové blahodati Boží (které nikterak nejsem hoden), ústně i písemně vypovídám všem to, co mi bylo uloženo vypovědět ke slávě Boží, na paměť svatých Božích služebníků a ku prospěchu těm, kdo se snaží o spásu své duše. „Nechť je blahodat a pokoj našeho Pána, Ježíše Krista, s vámi se všemi, modlitbami svatých Otců našich, kteří se mu zalíbili, nyní i na věky bez konce. Amen."

Zpracoval prot. Jan Baudiš, převzato z www.ambon.cz

SVATÝ CYRIL ALEXANDRIJSKÝ (svátek 9. června)

Svatý Cyril Alexandrijský se narodil v druhé polovině 4. století v Alexandrii křesťanským rodičům. Když skončil studia, odešel do samoty nitrijské pouště v Egyptě, kde zůstal pět let. Jeho strýc Teofil, který byl alexandrijským patriarchou, ho vysvětil na diakona a pověřil ho funkcí kazatele v hlavním chrámě. Po strýcově smrti byl svatý Cyril zvolen patriarchou.

Jeho vytrvalá horlivost pro čistotu křesťanské víry se projevila zvláště v odporu proti učení Nestoria. Toto učení vyvrátil okružním listem, který poslal hlavním hodnostářům křesťanské církve a nejvýznamnějším monastýrům. Mimo jiné poslal svou encykliku císaři Teodosiovi II., římskému patriarchovi Celestinovi I., samému Nestoriovi, který byl patriarchou v Cařihradě, i patriarchovi antiochijskému. V tomto okružním listě vložil správné učení o vtělení Syna Božího. Císaře přiměl k tomu, aby k vyjasnění této otázky svolal všeobecný církevní sněm, který byl pak v roce 431 konán jako III. všeobecný sněm v Efezu. Stal se také jeho předsedou. Sněm objasnil křesťanské učení v tom smyslu, že Kristus je Bůh a zároveň člověk, má přirozenost božskou i lidskou a jeho přesvatá Matka se právem nazývá Bohorodici, neboť Kristus svým vtělením neprestal být Bohem. Svatý Cyril zemřel v roce 444 a zanechal po sobě několik věroučných spisů. Jeho svátek se slaví 9. června a také společně se svatým Atanasijem Velikým 18. ledna.

SVATÝ IVAN ČESKÝ (svátek 24. června)

Svatý Ivan Český, poustevník pocházel z kmene severních Charvátů. Byl synem jejich vladaře Gostomyse a přívržencem slovanské cyrilometodějské organizace. Je velmi pravděpodobné, že se uchýlil do českých lesů, aby mohl žít zbožně v klidu a odevzdání Bohu. V lesích ho našel český kníže Bořivoj, když na lovu šípem těžce poranil laň, která pak hledala útočiště v lese, až poklesla na místě, kde se objevil poustevník. Tázal se Bořivoje, nazýváje ho jménem: „Proč jsi mou laň zabil?" Kníže i jeho průvodci se zděšili. Na Bořivojovu otázku odpověděl poustevník: „Já jsem Ivan Chorvatský a žiji v této pustině pro Boha čtyřicet dvě léta. Nikdo mě neviděl, až do tohoto dne. Toto zvíře mi bylo dáno od Boha pro výživu." Bořivoj ho zval s sebou, on však odpověděl: „Pošli mi kněze." Bořivoj se vrátil domů a poslal mu kněze slovanského obřadu jménem Pavla, který konal bohoslužby na knížecím dvoře, a s ním i koně. Svatý Ivan však nesedl na koně, ale šel pěšky do Bořivojova sídla, kde ve chrámě přijal svatě tajiny. Jiného nic nejedl ani nepil a navrátil se do své pustině. Vyžádal si pergamen a černidlo, napsal, že je synem krále chorvatského. Nato brzy zesnul v Pánu a byl Bořivojem čestně pohřben.

ŽIVOTY SVATÝCH

Tato stručná zpráva o svatém Ivanu se zachovala ve dvou rukopisných staroslovanských legendách, které se uchovávají v Rumjancevském muzeu a v Uvarovské knihovně v Rusku. Pocházejí z 10. nebo nejpozději z 11. století. O knížeti Bořivojovi se tam výslovně píše, že byl vyznání řeckého, tj. pravoslavného. V českých zemích se na svatého Ivana mimo nejbližší okolí v Čechách, kde žil, zapomnělo, ale jeho památka žila a udržela se u pravoslavných Slovanů, u nichž se slaví jeho svátek 24. června. Teprve později začal být uctíván také u nás. Dnes bývá považován za prvního českého křesťanského poustevníka.

SVATÍ PETR A PAVEL (svátek 29. června)

Toprар svátků: „Nejpřednější z apoštolů a učitelé celého světa, prostě Vládcé všech, aby darovali světu mír a duším našim milost velikou.“

SVATÝ PETR

Svatý apoštol Petr, původně Šimon, byl bratrem apoštola Ondřeje Prvozvaného a podle věku nejstarším apoštolem. V důsledku toho je v seznamu apoštolů uváděn na prvním místě. On a apoštolové Jakub

a Jan měli velkou vážnost ve sboru apoštolském a byli nazýváni sloupy církve (Gal 2,9). Petr byl znám svou horlivostí a pohotovostí. Třikrát zapřel svého Mistra, ale tohoto skutku hořce litoval (L 22, 56-60). Obrátil se, vyznal třikrát svou lásku k němu a mnohé utvrdil ve víře (J 21, 15-17). Jeho apoštolská práce platila převážně Židům (Gal 2, 7-8), i když to byl on, kdo dal pokřtít pohanského setníka Kornelia i jeho rodinu, když uvěřili (Sk 10, 48). Z míst, v nichž Petr působil, jsou v Písmě svatém uvedena: Jeruzalém, Samaří, Lydda, Joppe, Caesarea, Antiochie a Babylon. Podle ústního podání působil též na jižním pobřeží Černého moře, v Alexandrii a nakonec v Římě, kde byl během pronásledování křesťanů za císaře Nerona odsouzen k smrti ukřižováním. Protože se cítil nehodným, aby byl ukřižován stejným způsobem jako jeho Mistr a Pán, vyžádal si, aby byl přibit na kříži hlavou dolů. Napsal dvě epistoly. Jeho svátek se slaví společně se svátkem apoštola Pavla 29. června. Druhý den – 30. června – pak slavíme svátek všech dvanácti apoštolů.

SVATÝ PAVEL

Svatý Pavel je, pokud se týká práce, apoštolem největším. Sám se nazývá nejmenším apoštolem, ba praví, že není hoden se tak jmenovat, protože napřed pronásledoval Boží církev, avšak konstatuje, že pracoval hojněji než ostatní apoštolové, což přisuzuje Boží milosti (1. Kor 15, 9-10).

Narodil se v Tarsu, městě ležícím na pobřeží Středozemního moře v zálivu mezi Malou Asií a Sýrií. Původně se jmenoval Saul neboli Šavel. Byl velmi učený a získal velké životní zkušenosti. Vzdělání nabyl v Jeruzalémě u zákoníka Gamaliela. Ale vyučil se i tkaní a šití stanů, čímž si jako apoštol vydělával na živobytí. Patřil dlouhou dobu v židovství k farizejskému směru. Pronásledoval a udával křesťany. Cestou do Damasku se však zázračným způsobem setkal se vzkříšeným Kristem, obrátil se, byl pokřtěn a po třech letech strávených v samotě se stal nehorlivějším apoštolem. Byl k této službě povolán mimo rámec dvanácti apoštolů samotým Kristem, který se mu zjevil. Kázal křesťanskou víru nejprve Židům a pak hlavně pohanům v Arabii, Palestině, Malé Asii, Řecku, Makedonii, Itálii a pravděpodobně i ve Španělsku. Byl neúnavný a nedal se odradit ani utrpením a pronásledováním. Zažil tělesné bití, mrskání a věznění, mnohokrát se ocitl v nebezpečí života, zvláště na moři při ztroskotání lodi, jednou ušel smrti jen tím, že ho věřící spustili oknem v koši po provaze z hradeb. Trpěl hladem, žízní, nedostatkem oděvu, mnoho utrpení mu způsobila starost o církevní obce, jež založil, avšak největším utrpením pro něho byla nedůvěra těch bratrů, kteří ho považovali za samozvance v apoštolské službě (2. Kor 11, 13-33).

Založil mnoho církevních obcí. Zachovalo se 14 jeho listů, které jsou součástí kánonu Bible Nového zákona. Byl odsouzen v Římě za císaře Nerona r. 67 k smrti stětím.

Prevzato ze stránek pravoslavné církevní obce v Olomouci

METROPOLITA KRYŠTOF V KAZACHSTÁNU A V RUSKU

Na základě pozvání patriarchy moskevského a celé Rusi navštívil metropolita Kryštof v doprovodu otce Alexije Juščenko, představeného „Podvorija“ – zastupitelství naší pravoslavné církve v Moskvě, ve dnech 6. až 10. května 2011 pravoslavný metropolitní okruh Kazachstánu. Spolu s pěti hierarchy působícími v této oblasti v čele s metropolitou astanajským a kazašským vladykou Alexandrem sloužil v Neděli žen myronosic archijerejskou sv. liturgii v katedrálním chrámu v Alma-Atě zasvěceném Nanebevstoupení Páně.

Po bohoslužbách byl vladyka Kryštof vyznamenán nejvyšším církevním řádem a dostal od metropolity Alexandra soupravu panagii a kříže, které mají právo nosit jen nejvyšší představitelé místních pravoslavných církví. Metropolita Kryštof kázal na téma žen myronosic a poté daroval almatské katedrále ikonu svaté Ludmily s relikviářem.

Téhož dne večer oba dva metropolitové Kryštof i Alexandr osobně pozdravili toho dne vysvěceného římskokatolického diskupa v Alma-Atě Msgr. Chose Luisa Mumbijela Sijeru, který je španělského původu. Nakonec v předvečer výročí ukončení II. světové války položili přítomní hierarchové věnec k Památníku osvoboditelů. V dalších dnech pak vladyka Kryštof v doprovodu metropolity Alexandra navštívil pamětnost města a jeho okolí a pokřtil dvě katechumenky Anastasii a Evu.

Na závěr svého pobytu v Alama-Atě v doprovodu svého hostitele navštívil gubernátora - akima

hlavního města Kazachstánu pana Akmažana Smaguloviče Jesimova. Dále navštívil nedělní školu, ve které se vyučují jak školní děti, tak i dospělí, a vysvětil v areálu sv. Nikolaje základní kámen pro kazašskou metropolii a duchovní středisko.

Návštěva v Kazachstánu byla první, kterou vykonal nejvyšší představitel naší místní pravoslavné církve. Přispěla k prohloubení sesterských vztahů s metropolii v rámci moskevského patriarchátu.

12. května 2011 sloužil Jeho Blaženost arcibiskup pražský, metropolita českých zemí a Slovenska Kryštof svatou liturgií v chrámu sv. Nikolaje v Kotelnikách - moskevském zastupitelství Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku. Spolu s ním sloužili metropolita Hilarion z oddělení pro vnější vztahy Ruské pravoslavné církve, komárenský biskup Tichon, o. Alexij Juščenko a o. Igor Yakimčuk. Boho-sluzby se účastnil také Jeho Excelence zvláštní velvyslanec a pověřenec ČR v Ruské federaci Petr Kolář s manželkou a p. Leonid Sevastianov, výkonný ředitel Charitativní nadace sv. Řehoře Teologa. Po sv. liturgii o. prot. Alexij Juščenko vyjádřil radost z návštěvy metropolity i komárenského biskupa. Metropolita Kryštof poděkoval spolusloužícím a také opakovaně vyjádřil svoji

Chrám Nanebevstoupení Páně v Alma-Atě

ZPRÁVY ZE SVĚTA

trvalou vděčnost Jeho Svatosti patriarchovi Kirillovi moskevskému a vši Rusi za pomoc při nákupu budovy metropolitní rezidence. Výkonný ředitel Charitativní nadace sv. Cyrila a Metoděje byl pak Jeho Blažeností metropolitou Kryštofem vyznamenán Řádem sv. Cyrila a Metoděje se zlatou hvězdou. Metropolita Hilarion ve svoji závěrečné řeči konstatoval: „Jsme šťastní, že jsme vám mohli poskytnout pomoc, protože je to přirozené pro sesterskou církev, která byla kdysi mateřskou církví Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku. Naše účast na tvořivé práci pro církve, která je vám od Boha svěřena, nám dělá velikou radost.“ Proslov metropolitou Hilarionem byl ukončen přáním Boží pomoci metropolitovi Kryštofovi v jeho službě na mnohá a blahá léta.

Ústředí/rj.

HISTORICKÁ SPOLEČNÁ BOHOSLUŽBA V USA

Jeho Blaženost metropolita Jonáš, nejvyšší představitel Pravoslavné církve v Americe (OCA), a Jeho Eminence metropolita Hilarion (ROCOR), první hierarcha

Ruské pravoslavné církve v zahraničí, spolu sloužili svatou liturgií 24. května 2011 na svátek sv. Cyrila a Metoděje v katedrále sv. Nikolaje v New Yorku. Jednalo se o vpravdě historickou svatou liturgii, na níž spolu sloužili biskupové Americké pravoslavné církve a Ruské církve v zahraničí po téměř 70 letech, kdy tyto církve navzájem nekomunikovaly. Liturgie, která byla sloužena až letos v květnu, je výsledkem práce společné komise OCA a ROCOR, která mohla vzniknout po urovnání rozdělení a sporu mezi Ruskou pravoslavnou církví moskevského patriarchátu a Ruskou pravoslavnou církví v zahraničí před pěti lety. Dalšími spolusloužícími byli arcibiskup Justinian naro-

fominský, administrátor farností moskevského patriarchátu v USA, dále biskup Tichon filadelfský a východopensylvánský (OCA) a biskup Jeremiáš manhattonský (ROCOR). Mezi řadou duchovních byli také o. igumen Josef (Hoffman) a také zejména mezi staršími mládežníky u nás dobře známý o. diákon Josef Matušíak.

Na závěr svaté liturgie předal metropolita Jonáš část ostatků sv. Hermana Aljašského a sv. Alexije Tota metropolitovi Hilarionovi a metropolita Hilarion předal část ostatků sv. Jána Maximoviče metropolitovi Jonášovi. Oba hierarchové také zaslali dopis moskevskému patriarchovi Kirillovi, v němž se mimo jiné píše: „... jsme si jisti, že dlouho očekávané společné slavení hierarchů americké církve a ruské církve v zahraničí přinese radost Vaší Svatosti a bezpočtu pravoslavných duchovních i laiků...“

POMOC JAPONSKU POKRAČUJE

4. května byla Mezinárodní křesťanskou pravoslavnou charitou ohlášena její forma podpory tisícovce japonských rodin v japonských prefekturách Miyagi, Fukushima a Iwat, postižených nejvíce březnovým tsunami a následnou havárií jaderných reaktorů.

Ve spolupráci se Světovou církevní službou, s podporou Národního křesťanského sněmu v Japonsku a ve spolupráci s Japonskou luterskou pomocí pro nenadálé události je poskytována výstavba obydlí a ubytování. IOCC poskytne na projekt celkem 100 000 USD z celkové částky 1 mil. USD. Prostředky budou využity na dopravu, solární osvětlení, základní vybavení a zařízení domácností pro nejbližší období pro rodiny v nejvíce postižených prefekturách.

V důsledku vlny tsunami z 11. března se bez stře-

chy nad hlavou octlo několik stovek tisíc lidí a další tisíce byly evakuovány po následné havárii několika jaderných reaktorů. IOCC nadále koordinuje spolupráci s Pravoslavnou církví v Japonsku ve snaze poskytnout jí dlouhodobou pomoc.

Dary Japonsku prostřednictvím IOCC je možné poskytnout v USD převodem anebo formou šeků spiatných IOCC, PO Box 630225, Baltimore, MSD 21263-0225. Více podrobností naleznou donori na stránkách organizace (v angličtině) www.iocc.org, anebo když zavolají do USA na linku: 1-877-803-4622.
rj.

MODLITBA ZA JAPONSKO

Všemohoucí Bože, Ty, jenž jsi slitovný a nejvíce milosrdný, prosíme Tě, uklidni zemi a vody a dej uzdravení těm, kdo trpí v důsledku ničujícího zemětřesení v Japonsku.

Posilni je, aby překonali těžkosti, kterým čelí, a dej jim odvahu, aby znovu vystavěli svoji zemi.

Také Tě prosíme, ó Pane, abys udělil věčné odpočnutí těm, kdo přišli o život, a přijal je ve svém království.

Napřáhni svoji mocnou ruku k jejich rodinám, které trpí nejenom v důsledku ztráty svých nejbližších, ale také v důsledku ztráty svých domovů a země.

Ty, ó Pane, upokojuješ každou bouři a Ty jsi nadějí všech, kdo vyzývají Tvé jméno. Tobě patří sláva spolu s Tvým věčným Otcem a s přesvatým dobrým a životodárným Tvým Duchem. Nyní i vždycky až na věky věků. Amen.

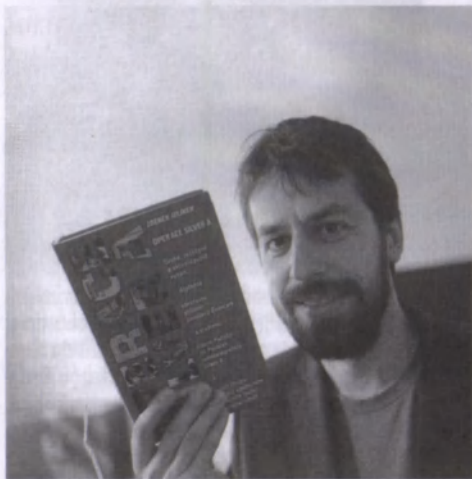
Sanfranciský metropolita Gerasim
Překlad z angl. rj.

OPERACE SILVER A

Na pulty knihkupců míří nová kniha *Operace Silver A*. Za jejím vznikem stojí královéhradecké občanské sdružení Galacie.

Stát se hrdinou není samozřejmostí. Obzvláště když se nad člověkem i jeho rodinou vznáší trest smrti. Nejen o tom, jak statečně se lidé umí zachovat v mezních situacích, vypovídá nová publikace *Operace Silver A*. Knižka, která navazuje na předchozí vydavatelský počin a publikaci věnovanou pravoslavnému knězi o. Vladimíru Petřkovi, se věnuje důležité části československého odboje proti německým okupantům. Příznačně dorazila na knižní pulty na začátku května, kdy si lidé připomínají konec druhé světové války. „Chtěli jsme poděkovat našim hrdinům. Nemyslím tím jen parašutisty, kteří v rámci operace Silver A seskočili ve východních Čechách, aby zde za pomoci vysílačky s krycím názvem Libuše navázali spojení s Londýnem. Důležitou částí příběhu výsadku jsou právě i obyčejní lidé – obyčejní hrdinové, kteří vojáky ubytovali nebo jim jinak pomohli,“ říká Jaroslav Bajer z královéhradeckého občanského sdružení Galacie. Za jeho vydatného přičinění publikace vznikla jako třetí vydaný titul této neziskové organizace.

Odbojem a osudem člověka postaveného před zásadní rozhodnutí v mezní situaci se zabývá i výše uvedená kniha *Zlato se čistí v ohni*, v níž Vojtěch Šustek kvalitně zpracoval postavu českého pravoslavného duchovního Vladimíra Petřky, který spolu s dalšími představiteli pravoslavné církve v Praze ukrýl atentáčníky na Heydricha, a následně za to spolu s nimi a stovkami dalších lidí zaplatil vlastním životem.

Na přípravě nového titulu se podílelo i občanské sdružení Scriptorium. Ačkoliv je kniha *Operace Silver A* reedicí starší práce dnes již zesnulého významného českého historika Zdeňka Jelínka, přináší na problematiku odboje nový pohled, neboť editor publikace Vojtěch Šustek do textu zapracoval nové poznatky. Ovšem šetrně k původnímu textu a tak, že je umístil do poznámek.

„Zcela unikátní je obrazová příloha, tištěná na osmašedesáti stranách křídového papíru. Čtenáři doposud před sebou neměli publikaci s tak podrobnou fotodokumentací. Fotografie poskytl Jaroslav Čvančura, většina obrázků nebyla ještě nikdy zveřejněna. Dále jsme k původnímu textu přidali další dvě práce současných autorů,“ vysvětluje Jaroslav Bajer, který v současnosti působí jako ředitel královéhradecké obchodní akademie. Podle něho je zcela jedinečné, jak dlouho dokázala skupina Silver A ve východních Čechách s vysílačkou Libuše působit a kolik práce odvedla. O tom, jak bylo náročné obstát v okupované zemi, pak vypovídá stať Libora Pařízka o závěrečném životním dramatu parašutisty Jiřího Potůčka a jeho ukrývatelů v Končinách u Červeného Kostelce na Náchodsku. „Další práce Josefa Plzáka pak laikům srozumitelně přibližuje tehdejší rádiové spojení a technické možnosti radiotelegrafie. Zároveň čtenáře uvádí do způsobů boje německé rádiové pátrací služby,“ dodává Bajer.

Tomáš Libánek,
Královéhradecký deník,
se souhlasem autora redakčně upravil rj.

ZPRÁVY Z EPARCHIÍ

razda v Hrubé Vrbce, kde byli královsky pohoštěni igumenem monastýru vladykou Jáchymem. V monastýru následně otec Alexij, představitel duchovního zastupitelství naší pravoslavné církve v Moskvě, sloužil večerní bohoslužbu doprovázenou střídavě ostravským pěveckým sborem a sborem Bratrstva pravoslavné mládeže Slovenska. Nakonec se poutníci pomodlili u hrobu prvního igumena monastýru otce archimandrity Kyrila (Pospíšila) a rozjeli se plni hlubokých zážitků do svých domovů.

80. VÝROČÍ KATEDRÁLNÍHO CHRÁMU SV. VÁCLAVA V BRNĚ

Osmdesáté výročí posvěcení katedrály sv. Václava v Brně slavili duchovní i věřící 22. května 2011 archijerejskou sv. liturgií, kterou sloužil vladyka metropo-

lita Kryštof spolu s arcibiskupem Simeonem a s otci duchovními okružním protopresbyterem Mgr. Jozefem Fejsakem, místním duchovním správcem, archimandritou Mitrofanem, igumenem mužského monastýru

v Rakošíně, jehož chrám založil stavitel a spolupracovník sv. novomučedníka Gorazda o. archimandrita Andrej (Kolomacký), protojerejem Alexijem, představitelem duchovního zastupitelství naší místní pravoslavné církve v Moskvě, archimandritou Alexandrem (Belyou) z Olomouce, protojerejem Mgr. Liborem Ráclavským, ředitelem ÚĚR v Olomouci, protojerejem Nikolajem ze Slovenska (z prešovské eparchie), jerejem Mgr. Markem Malíkem, protodiákonem o. Vasilem Bučukem, diákonem Vasilem Čerepkem, ředitelem Nedělní školy sv. Ludmily v Praze, a hypodiákonem Ing. Alexijem Vostříkovem, tajemníkem právního oddělení ÚMR v Praze.

Vladyka Simeon pronesl kázání na téma nedělního evangelia o samařské ženě, která dala Spasiteli napít ze studny praotce Jákoba. Po ukončení sv. liturgie pozdravil přítomné metropolita Kryštof. Ve svém vystoupení podtrhl důležitost pravoslavného chrámu pro pravoslavného křesťana a zdůraznil, že katedrální chrám sv. Václava v Brně je jediným pravoslavným chrámem postaveným v novodobém slohu zvaném konstruktivismus – funkcionalismus, charakteristickým pro 20. a 30. léta minulého století. Dále se posluchači dozvěděli, že kromě sv. novomučedníka Gorazda byl světitelem tohoto chrámu také ctihodný Alexij Karpatoruský a ctihodný Justin Popovic.

Nakonec vladyka Kryštof věnoval jubilujícímu chrámu psanou ikonu Kazaňské Matky Boží na památku dalšího světitele chrámu pražského vladyky Sergije, jenž se před svým zesnutím v roce 1952 stal arcibiskupem kazaňským. Vladykovi metropolitovi poděkoval duchovní správce okružní protopresbyter Mgr. Jozef Fejsak. Daroval mu kyticí růží a nádoby s vodou načerpanou v Jákobově studni ve Svaté zemi. Za zpěvu mnoholetí se duchovní, poutníci a brněnští věřící rozešli duchovně posilněni do svých domovů.

ZÁZRAČNÁ IKONA PŘESVATÉ BOHORODICE „SEMI-STRELNÁJA“ – „OBMĚKČENÍ KAMENNÝCH SRDČÍ“ OPĚT U NÁS

Zázračnou ikonu přesvaté Bohorodice „Obměkčení kamenných srdcí“ nebo také „Semistrelnuju“ přivítal vladyka metropolita Kryštof v úterý 24. května v Karlových Varech. Věřící v západních Čechách se mohli u ikony modlit ještě také v Plzni. Ve čtvrtek pak v Praze 3 v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech, kde zůstala do pátku 27. května 13⁰⁰ hodin. V noci z 27. na 28. května byla vystavena v katedrál-

ZPRÁVY Z EPARCHIÍ

ním chrámu svatého Václava v Brně. Všichni věřící i lidé, kteří pochybují o pravosti myra divotvorným způsobem vytékajícího z ikony, mohou tak poprosit Boží Matku o duchovní pomoc a nebeskou záštitu.

SLOVÁ ORTODOXÁ - NOVÝ PRAVOSLAVNÝ ČASOPIS V RUMUNSKÉM JAZYCE

„Slová Ortodoxá - Pravoslavné slovo je po časopisech, které se v místní pravoslavné církvi obracejí k ruský a ukrajinsky mluvící části věřících, prvním periodikem, které se chce obracet především k rumunsky mluvícím věřícím na Moravě. Časopis redigovaný v rumunském jazyce by měl v elektronické podobě vycházet jednou za dva měsíce a stojí za ním skupina věřících, kteří se pravidelně modlí v kapli sv. Ludmily na Vranovské ulici v Brně.

V prvním, paschálním čísle časopisu, které vyšlo s požehnáním o. Mgr. Ing. Crístiana Popescu, který je duchovním správcem kaple a monastýru sv. Ludmily v Brně, jsou životy svatých, několik zpráv ze života církve, vyňatky z pravoslavné duchovní literatury a užitečné informace pro Rumuny žijící v České republice. Časopis chce pravoslaví přiblížit zejména těm věřícím, kteří o pravoslaví mnoho nevědí, nemluví česky a ocitli se v České republice za účelem práce či z jiných důvodů. Osm nadsencu, kteří časopis připravují pod vedením bratra Horatiu Tomy, uvítá jak občánky a zjem od dalších ctenu. tak také jejich dotazy a ochotu dalších přispěvatelů pomoci se na přípravě tohoto nového rumunského elektronického periodika u nás. Internetová adresa elektronického časopisu Slova Ortodoxa je: <http://ro-cz.com/slova-ortodoxa/>. E-mailová adresa šéfredaktora: htoma@toma.ro, horatiu@toma.ro Mobil ČR: 00420 775 048 317

STĚHOVÁNÍ KNIH

Dne 24. 5. 2011 proběhlo stěhování první poloviny skladových zásob knih uložených ve sklepních prostorách chrámu Narození přesv. Bohorodice v Mostu, které svým technickým stavem již nebyly vhodné pro další skladování knih. Lidové sborníky zpěvů pravoslavné církve a jiné tituly vydané v minulosti pravoslavnou církví byly přestěhovány do Duchovního střediska sv. Ludmily na Šibířském náměstí v Praze 6, odkud budou dále distribuovány mezi věřící. Převzené sborníky tak částečně uspokojí poptávku farností, které již v minulosti upozornily, že se zásoby uložené v jednotlivých církevních obcích pomalu tenčí a je třeba zajistit nové zásoby pro misijní práci. První část stěhování měli dle usnesení MR z 3. března t.r. na starosti o. kancléř prot. Josef Hauzar a okružní o. prot. Jan Polanský z Plzně - oběma otcům náleží dík za obětovaný čas, ale také za vynaložené prostředky nutné k uskutečnění převozu, zvláště pak za-

jištění dodávky a farníků, kteří se na stěhování ochotně podíleli. Za Bratrstvo pravoslavné mládeže se stěhování zúčastnil o. Vit Metoděj Kout z Františkových Lázní. Archivací knih byl pověřen ředitel pražské Nedělní školy sv. Ludmily o. diakon Vasil Čerepko. Pán Bůh Vám, důstojní otcové a drazí bratři, zaplat! o. Vit Metoděj Kout

KONCERT HLAS PRAVOSLAVÍ V BRNĚ

Nevšední kulturní a duchovní zážitek připravila Brňanům církevní obec při katedrálních chrámu sv. Václava, vedená o. Jozefem Fejsakem, ve spolupráci s Fondem jednoty pravoslavných národů

ZPRÁVY Z EPARCHIÍ

a brněnskou radnici. Na hlavním brněnském náměstí totiž 26. května v podvečerních hodinách vystoupila s koncertem pravoslavné duchovní hudby celá trojice vynikajících sborů z Ruska, které předvedly Brňanům svoje pěvecké umění a zajisté i přivedly nejednoho z posluchačů k myšlence na Boha a Jeho království, ti. k přemýšlení nad věcmi, které jsou sice pro život člověka i dnes podstatné, avšak v uhoněném životě lidí – zejména ve velkých městech – se ocitají často někde na okraji jejich vědomí i svědomí.

Na náměstí Svobody před shromážděním několika stovek posluchačů vystoupil Komorní sbor "Klasika" Mezinárodního fondu jednoty pravoslavných národů pod vedením Umělecké vedoucí a dirigentky – zasloužilé umělkyně Ruské federace Niny Kor, dále Komorní sbor Státního hudebního a pedagogického institutu M. M. Ippolitova-Ivanova pod vedením vedoucí – zasloužilé umělkyně Ruské federace prof. Galiny Bogdanové a Sbor Moskevského státního institutu muziky A. G. Schnittkeho, vedený uměleckou vedoucí – zasloužilou pracovnící kultury Ruska prof. Ekaterinou Naumovou.

V rámci koncertu ke shromážděným občanům promluvil prezident mezinárodního fondu pravoslavných národů profesor V. A. Aleksejev a představitel ruského konzulátu v Brně a na závěr o. prot. Jozef Fejsak, který zdůraznil význam duchovní hudby, která je v pravoslavné církvi nedílnou součástí i prostředkem přiblížení člověka k duchovnímu životu a k Bohu.

Všem, kdo po stránce umělecké i duchovní pozoruhodné vystoupení tří ruských sborů v Brně a na jiných místech České republiky zorganizovali a sponzorovali, patří nejenom poděkování posluchačů vyjádřené na náměstí v Brně opakovaným dlouhým potleskem a nadšením, ale také celoživotní vzpomínka na podivuhodný umělecký a duchovní zážitek, který v mimořádné kvalitě přiblížil ruskou pravoslavnou církevní hudbu českému publiku.

NOC KOSTELŮ 2011 V OLOMOUCI

I letos se některé pravoslavné farnosti připojily k akci pro nejširší veřejnost Noc kostelů, která se konala v ČR, na Slovensku a v Rakousku dne 27. května 2011. Mezi zúčastněnými byly například některé pravoslavné farnosti a chrámy v Praze, chrám svatého Ducha v Rokycanech, katedrální chrám sv. Václava v Brně - a také katedrální chrám sv. Gorazda v Olomouci.

V posledním jmenovaném nechyběly ukázky pravoslavných církevních zpěvů, ukázky psaní ikon se zasvěceným výkladem sestry Silvy Novotné a samozřejmě také výklad otce Petra Nováka a hned několika bratrů žalmistů, kteří se příchodem věnovali a odpovídali na jejich zvědavé otázky.

Nesměla chybět nabídka pravoslavné literatury a na některé svoje programy pro nejširší veřejnost mohla pozvat v suterénu chrámu také Pravoslavná akademie. I když „Noci kostelů“ v pátek večer 27. května v Olomouci (a zřejmě také v ostatních částech republiky) počasí příliš nepřálo, ba právě naopak – lilo jako z konve a do toho řádil vítr, k překvapení organizátorů se v pravoslavném chrámu v Olomouci doslova „dveře netrhly“. Ve větších i menších skupinkách i navzdory špatnému počasí přicházely celé rodiny a desítky lidí, jejichž otázky na četné projevy pravoslavné zbožnosti, na něž je věřící zvyklý a pokládá je za samozřejmost, nebraly konce.

O propagaci se samozřejmě velmi zasloužily jak úřady a média v jednotlivých obcích, městech a krajích, kde akce probíhala, tak také zřejmě měnící se vztah části našich spoluobčanů ke křesťanské víře předků. V této souvislosti zajisté stojí za povšimnutí doznání některých hostů, kteří navštívili pravoslavný chrám poprvé, že bydlí hned ve vedlejší ulici, či dokonce přímo u chrámu, avšak že se „báli zeptat anebo báli vejít...“ Jak ukazuje i tato nedávná zkušenost z Noci kostelů, naše církve samozřejmě může lidem nabídnout jistou cestu spásy a věčného života, avšak měla by se zřejmě v českých podmínkách asi stát méně sebestřednou a uzavřenou do sebe a obracet se ve větší míře k domácí populaci – k českým a moravským lidem, jakkoliv se služba migrantům a cizincům jeví momentálně jako velmi důležitá. Třeba Noc kostelů může být pro duchovně (a dnes již také kulturně) hledajícího, strádajícího a ještě vždy duchovně vnímavého člověka právě tou jedinečnou příležitostí a tou chvílí, v níž překoná svůj ostych, strach i předsudky a vstoupí možná ze zvědavosti poprvé do pravoslavného chrámu... Netřeba připomínat, že naše pravoslavná církev svojí účastí na Noci kostelů může především jednoduše „dat o sobě vědět“ lidem ve svém okolí a takřkajíc „bořit ledy“, které leckde doposud mezi chrámem a jeho bezprostředním okolím panují. Zdá se, že v Olomouci se to letos povedlo.

rj.

KŘESŤANSKÁ POLICEJNÍ ASOCIACE

V policii slouží dnes mnoho lidí pocházejících z různého prostředí a tradic, včetně křesťansky orientovaných policistů.

Není však jednoduché ani v dnešní době v naší sekularizované společnosti být tak trochu jiný a snažit se žít podle křesťanských principů. Právě pro vzájemné povzbuzení, oporu i možnost setkávání se dne 14. května 2011 v prostorách Emauzského kláštera ustavila Křesťanská policejní asociace. Setkání se uskutečnilo za souhlasu a podpory policejního prezidenta, přítomnosti zástupce Policejního prezidia i podpory České biskupské konference a Ekumenické rady církví a velké podpory České křesťanské akademie. Podporu vyjádřili svou přítomností také představitelé zahraničních Křesťanských policejních asociací, neboť česká asociace se zapojila jako šedesátá země do celosvětové iniciativy křesťansky orientovaných policistů a hasičů.

Asociaci lze definovat jako občanské sdružení s působností na celém území České republiky. Je to nezávislá, nezisková, zájmová organizace s profesním zaměřením, která sdružuje muže a ženy především z řad Policie ČR, občanských zaměstnanců policie, policejních škol a Policejní akademie ČR, s otevřeností pro ostatní pracovníky bezpečnostních sborů České republiky, kteří jsou členy křesťanských církví či křesťanské hodnoty vyznávající.

I když je asociace teprve na počátku své existence, máme naději i posilu, že nejsme sami. Vzájemně jeden pro druhého můžeme být oporou v rámci společenství. Velkou podporu nám poskytují i další asociace v zahraničí. Pokud by tedy někdo měl zájem o více informací či se chtěl do Křesťanské policejní asociace zapojit, může navštívit webové stránky www.kpacz.cz a kontaktovat nás.

kpt. Mgr. Rostislav Kotrc (rostislav.kotrc@ccsh.cz)

33. EVANGELICKÝ KIRCHENTAG

... A tam bude i tvé srdce." (Mt 6, 21)

Od roku 1949 se konají německé evangelické Kirchentagy. Zpravidla trvají pět dnů, od středečního zahájení až po závěrečnou nedělní bohoslužbu a zahrnují množství jednotlivých akcí. Kirchentag zahrnuje přednášky, diskuse, práci s Biblií, modlitby, bohoslužby, hudební vystoupení, divadelní a pohybová představení, trh možností, výstavy atd.

V letošním roce se v rámci Kirchentagu, který se uskutečnil v saských Drážďanech ve dnech 1. – 5. června, konalo také Středoevropské setkání křesťanů a představení práce křesťanů ze středoevropského regionu, včetně ČR. Více informací k tomuto tématu naleznete v čtenáři v příštím čísle HP v rubrice Zprávy z ekumeny.

rj.

Z VELKOPOSTNÍHO SETKÁNÍ V OSTRAVĚ

„Když pak se postíte, nebývejte jako pokrytci zasmušilí; neboť pochmuřují tváří svých, aby ukázali lidem, že se postí. Amen pravím vám, žeť mají odplatu svou. Ty však, když se postíš, pomaz hlavu svou, a tvář svou umej, abys neukázal lidem, že se postíš, ale Otcí svému, kterýž jest v skrytě; a Otec tvůj, kterýž vidí v skrytě, odplatí tobě zjevně“ (Mt 6, 16-18).

Tento citát z Písma snad nejlépe vystihuje atmosféru velkopostního setkání pravoslavné mládeže, tematicky zaměřeného na bohatství pravoslavné církve v ČR v národních tradicích, které proběhlo ve dnech 8.-10. dubna v Ostravě.

Po postupném příjezdu 20 mládežníků ze všech světových stran ČR a 3 zástupců slovenských bratrů, resp. sester se za přítomnosti hostů Jeho Přeosvícenosti vладыky Jáchyma, vikárního biskupa olomoucko-brněnské eparchie, otce Nikolaje Popova, správce chrámu Narození přесvaté Bohorodice v Ostravě, a diákona Mojmirá Kříže ze Svitav konal seznamovací „kulatý stůl“, jehož cílem bylo sdělit všem zúčastněným něco málo ze svých životních cest a také zábavnou formou zjistit, co nebo koho má každý z členů rád. Tento program byl ukončen večerními modlitbami za tmy při svitu svíček, po nichž jen nepatrná část okamžitě ulehla, někteří se těšili z přítomnosti svých spřízněných duší, jiní přijali tíhu příprav na zítřejší den.

V chrámu Narození přесvaté Bohorodice se následujícího dne konala archijerejská liturgie, vykonaná biskupem Jáchymem společně s o. Nikolajem, správcem chrámu, a o. Metodějem Vítem Koutem z chrámu sv. Olgy ve Františkových Lázních, mj. koordinátorem pražské eparchie BPM. Církevní zpěvy zazněly jak v jazyce církevněslovanském, tak i bulharském, k o m p o z i č n ě

upravené ruskými významnými skladateli.

Po společné fotografii se pravoslavná skupina hromadně přesunula na domácí půdu občanského sdružení Centra pro rodinu a sociální péči v areálu bývalé fakultní nemocnice Ostrava-Zábřeh, kde po celý víkend přebývala. Vyhladovělá mládež se hned vrhla na připravený oběd ala Viktor & Miládka a s plnými žaludky zeleniny s cibulí a všudypřítomné fazolové pomazánky o. Nikolaje a o. Miroslava si s chutí vyslechla zajímavé přednášky od vладыky Jáchyma a výše zmíněných duchovních otců.

Po vysoce informativních a velmi inspirativních příspěvcích o přínosu národních tradic etablovaných v Pravoslavné církvi v českých zemích a na Slovensku byla zahájena dlouho očekávaná diskuse „JÁ SA RÁD PÝTAM“, která otevřela prostor pro kontroverzní dotazy zvědavé mládeže na naše církevní představitele. Po této značně vyčerpávající části byla ukončena hlavní náplň víkendového setkání a účastníci se pak rozloučili s biskupem Jáchymem a dalšími hosty.

Z důvodu dosti bohatého programu a logistické náročnosti se omladina rozdělila na část, která se i přes tyto komplikace vydala na opačný konec Ostravy, aby tak mohla být přítomná na všenočním bdění v chrámu Narození přесvaté Bohorodice, a na jedince, kteří se

MLÁDEŽ

zabývali organizačními záležitostmi a byli oporou pro mladší členy BPM. Ti se rozhodli pro procházku večerní Ostravou, jež se nikterak nevzdalovala od

motta tohoto setkání. Sobotní večer byl ukončen společnou večeří a modlitbami. Na závěr zaznělo hodnocení celého dne a pokračovalo se v rozpravách provázených vtipnými sentencemi, poznámkami a postřehy.

Čtvrtou neděli postní, v den svátku ctihodné Marie Egypťské, se v chrámu svatých Andělů konala liturgie, kterou za doprovodu církevních zpěvů v jazyce řeckém (zpívali Řekové z Ostravy), českém a církevněslovanském odsloužil o. Miroslav Kudla společně s diakonem o. Mojmírem. Po bohoslužbě následovalo velmi dobré pohoštění věřícími, kteří tak potvrdili, že postit se dá i velmi chutně.

Velkopostní těstoviny s kysaným zelím, připravované dvojicí mladých pravoslavných šéfkuchařů, byly nejen dalším „gurmánským“ zážitkem nedělního oběda, ale rovněž společně s luštěninovými pomazánkami zdrojem energie pro další pracovní den. Po obědě následovalo očekávané loučení a mládežníci se vydali do svých domovů.

Naše děkonné slovo patří zejména vladkovi Jáchymovi, o. Nikolaji a o. Miroslavu, kteří toto se-

MLÁDEŽ

tkání podpořili jak svou účastí, tak i svými myšlenkami, cennými zkušenostmi, radami a modlitbami. Velké díky náleží bratru viceprezidentu BPM Viktoru Dutkovi, duši celé ostravské akce, jehož entuziasmus, organizační schopnosti a především velké úsilí se odrazilo na vysoké úrovni programu a poetice celého setkání.

Milada Marie Kudelová a Tatiana Fejsaková

NAŠE SETKÁNÍ V JESENÍKU A ŘECKÝ VEČER

Po dlouho očekávaném svátku všech svátků, svatě Pasše, proběhlo další setkání pravoslavné mládeže, jež nyní chtěla oslavit světlé Vzkříšení Kristovo a náležitě se podělit o svou radost se všemi zúčastněnými v malebném horském městečku Jeseník, známém díky Priessnitzovým lázeňským léčebným metodám.

Popaschální setkání Bratrstva v počtu 10 členů se uskutečnilo na konci světlého týdne, ve dnech 29. 4.-1. 5. 2011 v nízkoprahovém centru - klubu Virtus, pod vedením o. Libora Kratochvíly, duchovníka BPM, který byl patronem celé velikonoční akce a hlavním organizátorem programu.

Páteční podvečer se nesl zpočátku ve velmi poklidném duchu, v dlouhém vyčkávání dalších členů, jež bylo naštěstí ukončeno příchodem prezidenta BPM Iva. Díky děvčatům Hellarovým z jižní Moravy, které svými rodinnými zásobami zajistily kvalitní velikonoční přípitek, se nakonec zábava rozproudila a zpíváním velikonočních troparů v různých národních melodiích, v nichž vynikal zejména nápěv volyňský v podání tajemníka Ondřeje, dospěla ke svému konci. Posléze následovaly tradiční večerní modlitby a zúčastnění, znavení především horským vzduchem, mohli konečně ulehnout. Sobotní ráno začalo přípravami velmi nepostních pokrmů na snídani, které byly přerušeny velikonoční tradicí lití vody chlapani na děvčata na Velikonoční pondělí, již se ujal velmi nadšeně a se vši horlivostí viceprezident Viktor.

Po ranních modlitbách se omladina společně s o. Liborem odebrala na Rejvíz, národní přírodní rezervaci, kde si nejprve vyslechla přednášku řeckého spisovatele Sotirise Ioanidise o historii tohoto kraje a peripetiích, které provázely příchod řeckých obyvatel na severní Moravu, a posléze se vydala na několikakilometrovou túru s koncem v nedohlednu.

Tato vycházka, jež díky kráse přírody a vynikajícímu počasí vykompenzovala nekonečnost kopcovitého terénu, byla ukončena panychidou na ruském hřbitově, kde byli pochováni ruští vojáci, pracující v pracovních táborech v tomto regionu za války.

Završením rejvízského výletu byl vydatný oběd v místním penzionu, po němž se skupina výletníků přesunula zpátky do Jeseníku.

Před snad neočekávanější částí programu se mládež dobrovolně oddala siestě a posléze doplnila zásoby energie v podobě BLOŠpaquet pro řecký kulturně-taneční večer, který pořádala místní řecká komunita. Ještě předtím následovala večerní bohoslužba, jež po dosti neladících zpěvech členů BPM potvrdila, jak je důležité, aby se konaly semináře zpěvů, na které tolik upozorňoval při volbě VV VS v Jeseníku neprítomný koordinátor pro olomoucko-brněnskou eparchii Martin Létal.

Po bohoslužbě se konaly velké zkrášlovací přípravy na všemi očekávaný řecký večer. Po zaznění prvních tónů na buzuki se pravoslavná omladina okamžitě vrhla do víru tance, až na tajemníka Ondřeje - Andree, který bravurně simuloval Řeka, který si pohrává s kondolaj, pije víno a sleduje krásné dívky; k této dokonalosti mu už chyběla jen cigareta. Jen ztěžka šlo některé tanečníky odtrhnout k nočnímu spánku, ale nakonec se podařilo a v neděli o půl deváté ranní byli všichni plesající uskupeni v kapliče na liturgii Antipaschy.

Stěnami kaple se tentokrát krásně nesly zpěvy podle Gorazdova sborníku v podání mátušky společně s půvabnými dcerami. Naštěstí si členové bratrstva spravili reputaci zpěvem paschálního troparu Christos anesti. Po bohoslužbě následovala vydatná nedělní trapeza a velký úklid konaný snad všemi členy až na jednoho, který se i nadále držel řeckých pravoslavných patriarchálních návyků.

Po této vysilující činnosti došlo k loučení mládežníků s nadějí, že se i příště podaří uskutečnit nějaký další nezapomenutelný řecký večer...

Za všechny zúčastněné bych velmi ráda poděkovala o. Liborovi a jeho krásné rodině za přípravu opravdu nádherného programu, který byl umocněn kouzelným horským prostředím, a zejména za jejich velkou obětavost.

Tf.

ZEMŘEL KARPATORUSKÝ METROPOLITA NIKOLAJ

Jeho Eminence metropolita Nikolaj, nejvyšší představitel americké karpatoruské eparchie v USA (cařihradský patriarchát), odešel k Pánu 13. března 2011 ve věku 75 let po dlouhém boji s rakovinou.

Narodil se 23. února 1936 jako syn Anny a Andreje Smiskových. Sudoval na semináři Krista Spasitele, později si s požehnáním cařihradského patriarchy Athenagora doplnil vzdělání na semináři ekumenického patriarchátu na ostrově Chalki. Patriarcha Athenagoras jej také pověřil službou tehdy velké slovanské menšiny v Istanbulu. Po návratu do

USA studoval vladyka Nikolaj ještě na několika univerzitách a působil na semináři Krista Spasitele v Johnstownu. V roce 1971 byl pověřen péčí o farnost sv. Mikuláše v New Yorku. Hodnost archimandrytu mu byla udělena v roce 1976, na biskupa byl vysvěcen v roce 1983. V roce 1985 se stal v pořadí třetím arcibiskupem karpatoruské diecéze a v roce 1997 byl Jeho Všesvatostí ekumenickým patriarchou Bartolomějem ustanoven metropolitou. Metropolita Nikolaj, který již za svého života proslul velkou skromností, byl oceněn mj. Řádem sv. Cyrila a Metoděje místní pravoslavné církve, Řádem sv. Sávy církve srbské a čestným doktorátem Teologické fakulty svatého Kříže v Brooklynu. Byl obzvláště znám svojí láskou k věřícímu lidu i láskou k liturgické službě církve a byl respektovanou osobností jak v pravoslavné církvi, tak v ekumenických kruzích a jako podporovatel smíření a vzájemného pochopení mezi všemi lidmi milujícími Krista. Věrný světec, jehož jméno nosil, byl však nejvíce respektován pro svou pastýřskou citlivost, dobrotu ducha a milosrdenství k nemocným, trpícím a méně šťastným lidem.

Ze stránek americké karpatoruské eparchie vybral rj.

Z OSOBNÍCH VZPOMÍNEK NA VLADYKU NIKOLAJE

Přesto, že jsem se ve svém životě s nedávno zesnulým vladykou setkal jen jednou, vzpomínky z tohoto střetnutí mi zůstanou drahé po celý život. Rád bych krátce na toto setkání zavzpomínal a tím i vyjádřil hlubokou úctu a složil hold památce dobrého pastýře. Bylo to v létě v r. 2001, kdy metropolita zavítal s mnoha poutníky a duchovními z USA k nám do ČR na návštěvu. Návštěva to byla neoficiální, přesto se sloužila archijerejská svatá liturgie v pražské katedrále sv. Cyrila a Metoděje a při této příležitosti bylo plánováno i mé postřžení dohoslovce ze semináře

na čtece.

Toto mé postřížení na žádost našeho vладыky Kryštofa vykonal tehdy právě metropolita Nikolaj. Osobní setkání s tímto vzácným člověkem pro mne bylo mimořádné především v tom, že působil naprosto otevřeně, lidsky a přesto si zachovával důstojnost archijereje. Z toho krátkého setkání uvedu jen jeden příklad: Nikdy před tím a už nikdy v následujících deseti letech jsem neměl tu možnost sledovat vysoce postavenou duchovní autoritu, která by obcházela naprosto všechny přítomné a ujišťovala se, že všichni přijmou pozvání na oběd. O samotný oběd zde samozřejmě nejde, jde o projevené gesto dobroty, o pastýřskou skutečně otcovskou péči zesnulého vладыky Nikolaje. Z vyprávění věřících bylo patrné, že vладыka byl takový vždy.

Na krátko se můžeme potkat s tisíci lidmi a v paměti nám nemusí zůstat vzpomínky ani na jednoho z nich. Vладыku metropolitu Nikolaje mi Hospodin Bůh postavil téměř do cesty jen na jedno dopoledne.

Vím, že bych si i tak uchoval v mysli vzpomínku na své postřížení na čtece, ale v srdci mi zůstane především obraz vzácného archijereje, dobrého člověka, laskavého pastýře. Mnohdy jako bohoslovec jsem se setkával s leskem a odměřeností archijerejů, jenž byla vydávána za důstojnost. Najednou jsem však viděl archijereje tolik plného duchovní autority a tolik přiblíženého lidem, že toto setkání mi dalo sílu pokračovat ve studiu náročného semináře, náročného především tím, že jsem byl bez dostatečných prostředků sám v cizí a ekonomicky velmi zbedačelé zemi, kde jsme i chléb dostávali se zapečenými červy.

Pro takové lidi, jako byl vладыka Nikolaj, kteří svým příkladem, pokorou, lidskostí a dobrotou bez přetvářky odkrývají lidem opravdové poklady Kristova pravoslaví, je připraveno Boží království, tím jsem si jist.

Čest jeho památce! Christos Voskrese!

prot. David Dudáš

ZA SESTROU ANEŽKOU VYBÍRALOVOU Z ŘIMIC

Nebývá obvyklé, aby Hlas pravoslaví referoval o každém zesnulém z našich církevních obcí, avšak v tomto případě jistě pochopíte, proč tomu tak je. Naše sestra Anežka Vybíralová (zesnula 8. května 2011) odešla od nás ve věku téměř 101 roků pozemského života – byla tedy nejstarší rodačkou Řimic a členkou zdejší církevní obce, i když poslední léta života prožívala u svých dětí v Litovli, tj. ve farnosti chudobínské.

Tějí život prostě venkovské pravoslavné ženy byl i v mnoha ohledech i ve své zdánlivé jednoduchosti i křesťansky poučný. K Hospodinu nám odešla jedna z generace našich posledních věřících, kteří prožili jak první, tak druhou světovou válku, po obnovení pravoslaví péči sv. vладыky Gorazda poznávali blahodárné působení pravoslavné církve a osobně mezi válkami i životní konání tohoto našeho svatého novomučedníka. Ve vzpomínkách se sestra Anežka k němu často vracela a jeho dopisy uchovávala jako vzácné památky.

Početná rodina, do níž se v Řimicích narodila v listopadu 1910 jako třetí z šesti dětí, prožívala krušné období první světové války, kdy otec, živitel rodiny,

musel odejít jako voják na frontu bojovat za ruskou-uherskou monarchii. Z války se vrátil po čtyřech letech našťástí živ. Anežka po ukončení obecné školy v Řimicích, protože byla z chudé rodiny, musela, ač určitě měla přirozené vlohy k dalšímu vzdělávání, odejít pracovat do služby v selských rodinách a přispívat na obživu rodiny.

Bylo jí dvacet let, když jim na zápal pohrudnice a zápal plic zemřela ve svých 48 letech maminka. Pak musela ještě převzít starost o svého o deset let mladšího sourozence. V roce 1938 se provdala za Miloslava Vybírala, hostinského v Nových Mlýnech u Řimic, kam se přestěhovala, a i zde se starala o tři nemocné manželovy sourozence a nadále o svého již těžce nemoc-

ného otce a posloužila jim obětavě až do jejich odchodu na věčnost.

Manželství Vybíralových, harmonické, plné lásky a vzájemného porozumění, překonalo i útrapy druhé světové války. Po ní v roce 1955 byli Vybíralovi nuceni jako živnostníci v důsledku represivní politiky odezdat hostinskou živnost do rukou Lidového spotřebního družstva Jednota a rovněž malé hospodářství do vznikajícího JZD. Po smrti manžela v roce 1959 jí byla státem vyvlastněna i budova a ztratila tak s dětmi vlastní střechu nad hlavou. Tuto nespravedlnost těžce nesla a teprve na konci života se dočkala jejího odčinění. Jako zaměstnankyně Jednoty pracovala a žila v podnájmu v původně vlastním domě až do svého důchodu v roce 1975. Potom se odstěhovala do Litovle za svými dvěma dětmi, které si tam založily vlastní rodiny, a žila v jejich blízkosti a jejich péči v rodinném kruhu s vnoučaty a pravnoučaty až do konce své životní pouti.

Jak již bylo zmíněno, stala se sestra Anežka Vybíralová již v mládí členkou pravoslavné církve a pravoslavné křesťanství se v její duši a životě upevňovalo i osobním poznáním vladyky Gorazda a jeho dobrodiní. Jako chudé věřící dívky ji uhradil, a tak umožnil zúčastnit se církevního zájezdu do Jugoslávie, na kterýžto jediný svůj zahraniční zájezd celý život ráda vzpomínala. Bolestně želela smrti vladyky Gorazda a ostatních obětí perzekuce, která stihla naši církev v době protektorátu v souvislosti s heydrichiádou. Bylo tu i uzavření římského chrámu sv. Ludmily i ostatních našich svatyní a prakticky až do konce války znemožnění činnosti české pravoslavné eparchie, což ji trápilo, ale zase její vzkříšení a návrat perzekvovaných duchovních otců po válce jí přineslo radost.

V jednom dopise, který mi psala před deseti roky (krásným rukopisem a bezchybným pravopisem – tehdy byla devadesátiletá!), vzpomínala:

... *Jak muselo být Vašemu otci, když po té prokleté heydrichiádě musel chudák jít na nucené práce a zanechat svou manželku s dětmi opuštěnou a nevěděl, kdy a zda se ke své rodině vrátí! A to nic nezavinil, ani jiní takoví dobří duchovní, kteří dopadli ještě hůř, které jsem znala a s úctou na ně vzpomínám. A při té vzpomínce mě napadá, zda v Řimicích, kde tehdy bylo asi 120 – ne-li víc příslušníků pravoslavné církve – kostelíček býval plný, a kolik asi jich je tam dnes! Vždyť se (za pronásledování naší církve za války) někteří báli přiznat, že jsou pravoslavní, jak se mně jednou jeden přiznal, když*

jsem s ním mluvil. A na Nových Mlýnech jsme Němce měli takřka za dveřmi (pár kroků za jejich domem byla tehdy státní hranice protektorátu), ale svoji víru bych nebyla zradila, a asi jsme byli mezi sousedy sami a museli jsme jednat velmi opatrně. Nikdy jsem nezradila, ani když mě chtěl lesník – kovaný bakaš (myslí stoupence nacistického hákového kříže) udat... Promiňte, pero mně krađe myšlenky, aniž bych mu v tom bránila...*

Snad nám bude prominuto, že po letech zveřejňujeme, co si zesnulá přála ve své skromnosti nechat pro soukromí, nechť to však poslouží jako „odkaz“

Sestra Anežka Vybíralová

a příklad.

Pravoslavná církevní obec v Řimicích a také pravoslavní z církevní obce v Chudobíně v čele s otcem Basilem Dušanem Švábeníkem a o. Pavel Aleš, duchovní správce v Mohelnici, se spolu s rodinou a římskými občany rozloučili se sestrou Anežkou Vybíralovou dne 13. května 2011 v římském pravoslavném chrámě svatě Ludmily, odkud bylo její tělo po smutečních obřadech převezeno a uloženo do rodinného hrobu na hřbitově v Bílé Lhotě. Věčná paměť!

Prot. Pavel Aleš

POZVÁNÍ

Jeho Blaženost metropolita
Kryštof srdečně všechny zve na pouť

KE SV. IVANOVÍ ČESKÉMU DO SVATEHO JANA POD SKALOU

v sobotu 25. 6. 2011

Sv. liturgie k počtě svatého poustevníka začíná v 10⁰⁰. Po bohoslužbě jsou všichni zváni na malé pohoštění. Pro poutníky z Prahy a okolí odjezd vlaku směr Beroun v 7.15 hod. z Prahy - Hl. nádraží a v 7.23 z Prahy - Smíchova. Vě stanici Srbsko je v 7.59 hod. a následně se jde pěšky po modré trase. Vladyka Kryštof začíná pouť na kole v 7⁰⁰ hod. z konečné tramvaje č. 22 - Bílá Hora. V případě dotazů kontaktujte otce Romana Hajuamačenka na tel: +420 773 477 694.

POZVÁNÍ NA SETKÁNÍ DĚTÍ PREDŠKOLNÍHO VĚKU

i jejich sourozenců a rodičů v Gorazdově cyrilo-
metodějském středisku duchovních setkání ve
Vilémově u Litvle

od 8. do 16. července 2011

O duchovní vedení bude pečovat metropolita
Kryštof a o program se postará sestra Andrea
A. Vachromějeva se členy Bratrstva pravos-
slavné mládeže ČR.

Srdečně zveme k účasti všechny zájemce.
Přihlášky adresujte na matku představenou
Alexii, (mob. 608 838 994) monastýr Zesnutí
přesvaté Bohorodice ve Vilémově č. 159, 783 23
Vilémov u Litvle.

Těšíme se na Vaši účast.

Pravoslavná církev v českých zemích.

LETNÍ SETKÁNÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE

V DOUBRAVĚ U AŠE

se bude konat ve dnech

od 10. do 20. července 2011.

Přihlášku žádejte na adrese: mastikova.k@seznam.cz
nebo na tel. 728 926 252

Program: ranní a večerní bohoslužby, pobyt v pří-
rodě, turistika, sport...

Cena za dítě je 1200,-Kč

POZVÁNÍ

NA KOLE ZA SVATÝM ELIÁŠEM

Všichni přátelé sv. Eliáše, jízdy na kole a ekologických zdrojů energie jsou Pravoslavnou akademií zváni na VIII. ročník duchovně-ekologicky-sportovní pouti v den sv. Eliáše-proroka

v úterý 20. července 2010.

Výjezd z Vilémova po posvěcení kol v 8:00 hod., zastávka na větrném mlýně v Přemyslovcích. Trasa letos již z Ptení do Vícova a Hamrů a pak cyklostezkou Repešským Žlebem do Repech a Protivanova.

Kolem 13:00 dojezd k větrné elektrárně a společná modlitba pod širým nebem u ikony a větrné elektrárny sv. proroka Eliáše v Protivanově.

V Protivanově oběd, návrat přes Jednov a Konici, di-

**PRAVOSLAVNÁ
AKADEMIE
VILÉMOV**

plomy a guláš kolem 19:00 hod ve Vilémově.

Zápisné 50 Kč.

Doprovodná a servisní vozidla zajištěna.

Délka středně náročné trasy je kolem 70 km. Možnost zapůjčení několika kol Pravoslavné akademie.

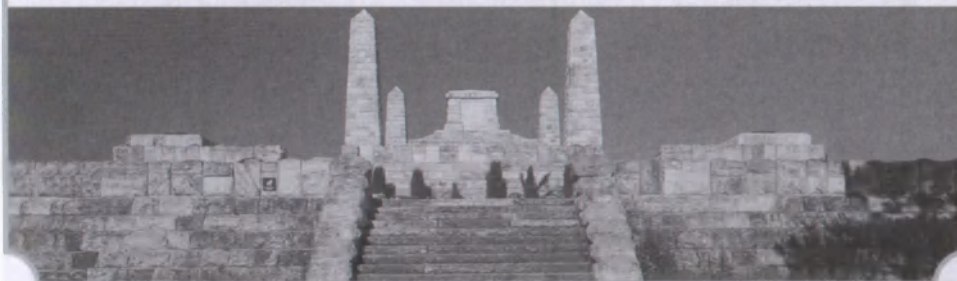
Více informací: orthodoxa@quick.cz, 585 349 005.
Úbytování - monastýr: 608 926 056

BREZOVÁ POD BRADLOM - ČESKO-SLOVENSKÉ SETKÁNÍ PRAVOSLAVNÉ MLÁDEŽE

Setkání mládeže místní Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku je naplánováno do malebné příhraniční oblasti Malých Karpat ve dnech

od 16. do 18. srpna 2011

a bude se konat v Brezovej pod Bradlom u Myjavy. (Nové perspektivy spolupráce, společné směřování mládežnických aktivit a vzájemná podpora.)

PŘEHLED BOHOSLUŽEB METROPOLITY KRYŠTOFA V MĚSÍCI ČERVENCI A SRPNU 2011

VLADYKA S POMOCÍ BOŽÍ HODLÁ:

PÁTEK 1. ČERVENCE

v 09⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu Zesnutí
přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3

NEDĚLE 3. ČERVENCE

v 10⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií spolu s dalšími před-
staviteli autokefálních církví v patriaršské katedrále
sv. Alexandra Něvského v Sofii v rámci díkůvzdání ke
40. výročí intronizace bulharského patriarchy Maxima

ÚTERÝ 5. ČERVENCE

v 09:30 hod. u příležitosti svátku sv. Cyrila a Metoděje sloužit
archijerejskou sv. liturgií v katedrálním chrámu
zasvěceném svatým věrozvěstům v Resslově ul. 9a
v Praze 2

ČTVRTEK 7. ČERVENCE

v 09⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu Zvěstování
přesvaté Bohorodice Na Slupi 4a v Praze 2

8.-16. ČERVENCE

PÁTEK 8. ČERVENCE

v 17⁰⁰ hod. požehnat a zahájit Setkání předškolních dětí, jejich
sourozenců a rodičů v Gorazdově cyrilometodějském
středisku duchovních setkání ve Vilémově u Litovle

NEDĚLE 10. ČERVENCE

v 10⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu sv. Vladimíra
v Mariánských Lázních

PONDĚLÍ 11. ČERVENCE

v 18⁰⁰ hod. sloužit všenoční bdění s díkůvzdáním za deset let
monašské schimy matky igumeny Nektarie ve skitu
sv. Nikolaje na hoře Aberg u Karlových Varů

ÚTERÝ 12. ČERVENCE

v 10⁰⁰ hod. v den chrámového svátku sloužit archijerejskou
sv. liturgií v chrámu sv. apoštolů Petra a Pavla v Kar-
lových Varech

NEDĚLE 17. ČERVENCE

v 10⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu sv. apoštolů
Petra a Pavla v Milířích u Tachova

PONDĚLÍ 18. ČERVENCE

v 09⁰⁰ hod. v čest svátku sv. Sergeje Radoněžského sloužit archije-
rejskou sv. liturgií v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice
na Olšanech v Praze 3

STŘEDA 20. ČERVENCE

v 08⁰⁰ hod. požehnat před chrámem Zesnutí přesvaté Bohorodice
ve Vilémově kola účastníků cyklistické pouti k větrné
elektrárně sv. proroka Eliáše v Protivanově

ČTVRTEK 21. ČERVENCE

ve 13⁰⁰ hod. udělit sv. tajnu manželství v katedrálním chrámu
sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. 9a v Praze 2

PROGRAM METROPOLITY

NEDELE 7. SRPNA

v 10⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3

PONDĚLÍ 8. SRPNA

v 10⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v monastýru sv. Mikuláše v Mukačevě

ÚTERÝ 9. SRPNA

v 10⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu sv. Pantělejmona ve Stráži pod Ralskem

NEDELE 14. SRPNA

v 10⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu Proměnění Páně v Liberci

PONDĚLÍ 15. SRPNA

v 09⁰⁰ hod. spolusloužit s arcibiskupem Finské autonomní pravoslavné církve Lvem archijerejskou sv. liturgií v monastýrském chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice ve Vilémově u Litovle s účastí poutníků z Finska

PÁTEK 19. SRPNA

v 10⁰⁰ hod. v den svátku Proměnění Páně sloužit archijerejskou sv. liturgií v monastýrské kapli skitu Proměnění Páně v Těšově

NEDELE 21. SRPNA

v 09:30 hod. sloužit spolu s arcibiskupem autonomní Finské pravoslavné církve Lvem archijerejskou sv. liturgií v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. 9a v Praze 2

PONDĚLÍ 22. SRPNA

v 08⁰⁰ hod. sloužit sv. liturgií v chrámu sv. archanděla Michaela v Kinského sadech v Praze 5

NEDELE 28. SRPNA

v 10⁰⁰ hod. v den chrámového svátku sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3

PONDĚLÍ 29. SRPNA

v 08⁰⁰ hod. sloužit sv. liturgií v chrámu sv. archanděla Michaela v Kinského sadech v Praze 5

Z oslav 80. výročí katedrálního chrámu v Brně

MODLITBY PRO DĚTI

Milé děti, blíží se doba prázdnin a byla by škoda, pokud bychom uprostřed dovádění a her na Pána Boha načisto zapomněli. Aby se nám to nestalo, můžete se ještě před prázdninami naučit některé modlitby.

KDYŽ RÁNO VSTANU

I.

Již jsem vstal ze svého lože,
díky vzdávám Tobě, Bože,
žeš mi přispěl svou pomocí,
nade mnou bděl této noci.
Zachovej mne také dále,
stůj dnes při mně neustále!
Amen!

II.

Každé ráno slunko vstává, probouzí
se ptáci. Pán Bůh všemu život dává,
radost k nové práci.
Přes den síla jeho ruky jako
pevná skála doprovází holky,
kluky – buď mu za to chvála.

PŘED JÍDLEM

Požehnej nám, Pane,
jídlo, které máme.
Za všechno, co dáváš,
Díky Tobě vzdáme.

ZA RODIČE

Pane Bože, děkuji Ti, že mám domov
s rodinou, kde maminka a tatínek
vždy mne k sobě přivínou.
Chraň rodiče, moc Tě prosím, dej,
ať jsou mi nablízku. Ať poslechnu,
co mi radí, nejen když mám bolístku.

VEČERNÍ MODLITBIČKA

Dříve nežli půjdu spát, chci Ti, Pane,
děkovat. Celý den jsi při mně stál
a ve všem mi pomáhal.
Buď Ty s námi celou noc,
prosíme Tě o pomoc.
Milý Pane Ježíši, chraň také mé nejbližší.
Amen!

MODLITBA ZA VŠECHNY DĚTI A PODĚKOVÁNÍ BOHU

Ať mají čas na hraní, klidné místo na spaní,
plné břicho, teplou náruč, Bože, dětem dej!
Ať jsou od nás z vesnice nebo bydlí v Africe,
dětem ze všech koutů světa, Bože, požehnej!

Pán Ježíš zve kluky, holky, volá mě i tebe:
„Pojďte za mnou, pro maličké připravil
jsem nebe.“
Ten je tlustý, ten je tenký, jiný zase maličký,
Pán Bůh má rád všechny děti,
všechny kluky, holčičky.

Děkuji za pevnou zem,
smím tu běhat, skákat,
děkuji Ti za vodu, mohu pít a cákat.
Děkuji za svěží vzduch, nadechuji směle,
děkuji za krásný svět, stvořil jsi ho skvěle!

Upravil rj.

PRO NEJMENŠÍ ČTENÁŘE

SVÁTEK DVANÁCTI APOŠTOLŮ

Na konci měsíce června si připomínáme svátek dvanácti apoštolů. Svatí apoštolové byli první učedníci Pána Ježíše. Když na ně sestoupil Duch svatý na den Letnic, stali se zvěstovateli křesťanské víry v Pána Ježíše a hlasateli Božího království. Znáte jména aspoň některých apoštolů? Ikonu svátku si můžete vybarvit.

HLAS PRAVOSLAVÍ

Děkujeme všem čtenářům, kteří podpořili vydávání našeho časopisu modlitbou a finančním darem. Děkujeme také všem příspěvatelům, kteří nám do redakce Hlasu pravoslavního zaslali svoje příspěvky, zprávy a názory. Děkujeme také všem těm, kdo podpořili finančně nebo zasláním příspěvků chod internetového portálu www.hlaspravoslavi.cz.

Dovolujeme si touto cestou vyzvat všechny naše objednatele a předplatitele, aby si časopis Hlas pravoslavního objednali a předplatili také na rok 2011. Všechny ostatní, kdo si Hlas pravoslavního kupují v chrámech nebo na jiných místech, vyblízme, aby se předplatiteli na rok 2011 stali.

Kromě předplatitelů a odběratelů velmi uvítáme finanční dary, které nám umožní časopis vydávat a distribuovat pravidelně a umožní nám průběžně zachovat a časem zlepšovat jeho kvalitu.

Účet Hlasu pravoslavního:
RAIFFEISENBANK, A.S.
5011103614/5500

Pro převod ze zahraničí:
IBAN CZ28550000005011103614

**ZA VŠECHNY VAŠE PŘÍSPĚVKY
I DARY VÁM DĚKUJEME**

**OBJEDNEJTE SI HLAS PRAVOSLAVÍ
NA CELÝ ROK**

Objednat Hlas pravoslavního na celý rok si však můžete nejenom na přelomu roku, ale kdykoliv za:
288 Kč + 86 Kč poštovné = celkem 374 Kč

Distribuce a objednávky:
Dupress, Podolská 110, 147 00 Praha 4
dupress@seznam.cz
tel.: 241 433 396
mobil: 721 407 486

Vydává Pravoslavní církev v českých zemích s požehnáním +Kryštofa, arcibiskupa pražského a metropolitů českých zemí a Slovenska

Číslo 06/2011 ročník LXVI

Šárecká 38, 160 00 Praha 6 - Dejvice
P. O. BOX 655, CZ-111 21 Praha 1

Registrace
MK ČR E 248

Odpovědný redaktor
Mgr. Roman Juriga, romanjuriga@centrum.cz, orthodoxa@quick.cz
tel. 77 63 94 637

Editoři
J. V. arcibiskup olomoucko-brněnský Simeon
Jerej David Dudáš

Redakce
Osvěta a pravoslavní duchovnost:
ThDr. Jakub Jiří Jukl, Mgr. Eva Suvarská, jerej Mgr. Jan Týmal
Pravoslavní mládež: Ivo Vrobel

Správce portálu hlaspravoslavi.cz
Dalibor Jan Kočí, e-mail: redaktor@hlaspravoslavi.cz,
www.hlaspravoslavi.cz

Jazyková úprava
PhDr. Marta Koutová

Grafika
Zuzana Pepelová, Virtue, s.r.o., www.virtue.sk

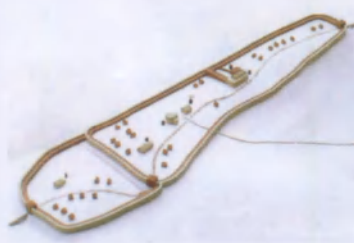
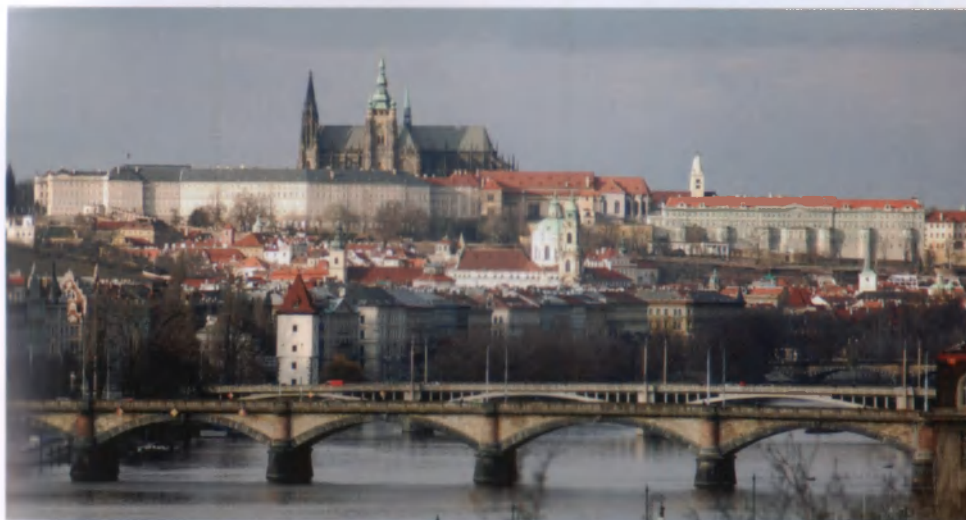
Adresa pro zaslání příspěvků:
Roman Juriga, Vilémov 70, 783 23 Vilémov u Litovle
romanjuriga@centrum.cz, orthodoxa@quick.cz, Fax: 585349005

Redakce si vyhrazuje právo na případné úpravy či krácení zasláných příspěvků. Redakci nevyžádané rukopisy, fotografie a kresby se nevracejí. Autorské články, překlady a fotografie jsou darem církvi a autoři si ne nárokují autorský honorář ve smyslu Autorského zákona. Otištěné materiály nelze rozšiřovat bez souhlasu redakce nebo autora.

Foto na 1. straně obálky: Brno, koncert „Hlas pravoslavního“ na náměstí Svobody.

MÍSTA HODNÁ PAMĚTI – CHRÁM PANNY MARIE NA PRAŽSKÉM HRADĚ

Ukolem poloviny 4. tisíciletí př. n. l. nastala v Čechách situace, kterou lze charakterizovat jako křížovátku kultur. Do příchodu Slovanů se tu vystřídala celá řada kultur, prolínaly se vlivy z různých směrů a přicházely nové etnické skupiny. Pražské území a jeho nejbližší okolí představuje výhodné prostředí pro osídlení. Od 2. pol. 6. stol. pronikaly do Čech skupiny slovanského obyvatelstva. Nejstarší slovanské památky, nálezy tzv. pražského typu, se vyskytují zejména na Kolínsku a Poděbradsku, v Praze a okolí a dále v Poohří a v Podkrusnohoří. V Praze a okolí se soustřeďují kolem Vltavy (např. u Roztok) a u některých potoků. Ve srovnání s honosnými nálezy z předchozích období působí tyto památky prostě. Typické jsou malé poloohloubené sídelní objekty s kamennou pecí (převážně v sz. nároží). Přesto jsou tyto nálezy svědectvím příchodu lidí, kteří na rozdíl od svých předchůdců tuto zem neopustili a zahájili novou etapu našich dějin.

Nejstarší zděnou stavbou připomínající počátky křesťanství jsou pozůstatky chrámu Panny Marie, založeného knížetem Bořivojem I. před rokem 885. Jde zřejmě o druhý nejstarší chrám v Čechách a nejstarší v Praze. Chrám měl podobu prosté jednolodní stavby s apsidou, v interiéru byl odkryt hrob kněžky Spytihněvy (895–915) a jeho manželky. Dochovaná severní část se nachází v Obrazárně Pražského hradu v sousedství průjezdu mezi II. a IV. hradním nádvořím. Patrné je zdivo chrámu, část podlahy z opukových dlaždic a základy oltáře v apsidě. Chrám je viditelný průhledem ze zmíněného průjezdu nebo oknem z Obrazárny. V 11. století byl kostel přestavěn, po požáru v 13. století však již nebyl obnoven a jeho zbytky se staly součástí tehdejšího opevnění.

17.

KONCERT „HLAS PRAVOSLAVÍ“ NA NÁMĚSTÍ SVOBODY V BRNĚ 27. KVĚTNA 2011

